

**Baptista Teológiai Akadémia
Budapest, Benczúr u.31.**

Szakdolgozat

A MISKOLCI KERESZTYÉN TESTVÉRGYÜLEKEZET TÖRTÉNETE

**Témavezető:
Mészáros Kálmán
Egyháztörténeti tanszék**

**Készítette:
Nagy Ágoston
Missziói szakirány**

**Miskolc
2005**

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3. oldal
2. A Magyarországi Keresztyén Testvérgyülekezetek	
keletkezésének rövid története	4. oldal
2.1. Kezdetek	4. oldal
2.2. Növekedés	5. oldal
2.3. Az igazolványok időszaka	8. oldal
2.4. A Keresztyén Testvérgyülekezet hitvallása	10. oldal
2.5. Az 1980-as évek után	13. oldal
3. A Miskolci Keresztyén Testvérgyülekezet története	14. oldal
3.1. Kezdetek	14. oldal
3.2. A második világháború alatt	17. oldal
3.3. A második világháború után	19. oldal
3.4. Isten gondviselése	21. oldal
3.5. A rendszerváltás után	24. oldal
3.5.1. A gyülekezet vezetése	24. oldal
3.5.2. Evangélizációs táborok Bükkszentkereszten, 1988-1991	26. oldal
3.5.3. Biblia Centrum Alapítvány, Dömös	27. oldal
3.5.4. Élet Szava Alapítvány, Tóalmás	28. oldal
3.5.5. Ifjúsági nyári táborok 1998-tól	28. oldal

3.5.6. Közösségünk kapcsolatai	30. oldal
3.5.7. Miskolci ifjúsági konferenciák	31. oldal
3.5.8. Sátorevangélizációk	32. oldal
3.5.9. Ifjúsági órák, fiú- és lányórák	33. oldal
3.5.10. Gyülekezeti életünk ma	34. oldal
3.6. Gyülekezetünk hitvallása	36. oldal
4. Életrajzok	40. oldal
4.1. Bevezetés	40. oldal
4.2. Roth Annie	41. oldal
4.3. Ungár Aladár	43. oldal
4.4. id. Madarász Lajos	47. oldal
5. Személyes életem a közösségben	51. oldal

1. BEVEZETÉS

„Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik Isten Igéjét hirdették nektek.

Figyeljete életük végére, és kövessétek hitüket.”

(Zsidó 13:7)

Nem csupán nemes emberi törekvés elődeinkre visszaemlékezni, hanem az Ige szólít fel erre bennünket. Gyülekezetünk történetéről, hithőseiről a mai napig igen kevés írásos beszámoló áll a rendelkezésünkre. Ebből kifolyólag jutottam arra az elhatározásra, hogy szakdolgozatom témájává a Miskolci Keresztyén Testvérgyülekezet történetét választom. Bevezetésként a magyarországi gyülekezetek kialakulásának, életének rövid történetével foglalkozom, majd a miskolci gyülekezetet a kezdeteitől napjainkig mutatom be. A történések mellett rámutatok gyülekezetünk életének azon pontjaira, melyek Isten kegyelméből közösségünk növekedését, épülését szolgálták. Fontosnak tartom, hogy a megtörtént eseményeken túl személyekre emlékezzünk, akik jelentős szerepet töltek be gyülekezetünk életében.

Dolgozatomat ajánlom a jelen és a jövő nemzedékünk számára, hogy épüljünk elődeink hite és Krisztushoz hű élete által.

2. A MAGYARORSZÁGI KERESZTYÉN TESTVÉRGYÜLEKEZETEK KELETKEZÉSÉNEK RÖVID TÖRTÉNETE

2.1. Kezdetek

Schimert Gusztáv főorvos, egy kalaposmester Pesti János lakásán bibliaórákat tartott, az 1910-es évektől kezdődően. „Keresztyén Testvéreközösség”-nek nevezték magukat. Rövid ideje ismerték egymást a professzorral, ennek ellenére felmerült az első lehetőség a közös munkálkodásra. Valamikor a két háború között volt az első olyan alkalom, amikor Kiss Ferenc professzor anatómia-intézeti dolgozószobájában összejöttek a testvérek. Itt 4 évig voltak az összejövetelek.

Berliner Hugó 1923. őszén a "testvérgyülekezeti" alkalmakhoz csatlakozott

Berliner testvér csatlakozása után mondta először ki - hálaimája után a professzor: "Most lettünk gyülekezet!" 1924. július 30-án a budapesti Magyar Királyi Államrendőrség főkapitánya 6358. sz. végzésében vette tudomásul, Dr. Schimert Gusztáv és társa azon bejelentését, hogy Kiss Ferenc egyetemi magántanár lakásán (IX. Tűzoltó u. 58. II/70) "Testvérgyülekezet" nevű vallásfelekezet minden vasárnap de. 10 és du. 5 órakor, szerdán pedig du. 7 órakor istentiszteletet tart." Innen számolva három év telt el a helyváltogatásig. Vagyis az Anatómia Intézetben 1923 elejétől 1927-ig lehettek. Ekkor kerül kapcsolatba a közösséggel Reichert Gyula, aki evangélikus, methodista és baptista gyülekezetekben szolgált eddig az időig, sok szenvedésen és megpróbáltatáson keresztülmenve, ezért rendkívül széles látókörrrel rendelkezett. Innen átmenetileg Dr. Fischer Árpád, zsidó származású fogorvos Deák Ferenc utcai lakására költözött a közösség. 1928. februárjában a Sas utca Wekerle Sándor utca 24. II./86. sarkán lévő épület egyik emeleti lakásába került a gyülekezet. Vasárnap délelőtt 10-kor és este 7-kor, szerdán szintén este 7-kor jöttek össze a testvérek. Itt több hely állt rendelkezésre, így nem csak az alkalmak megtartására volt alkalmas az épület, hanem konferenciák rendezésekor a vidéki, esetleg külföldi testvérek elszállásolása szempontjából is hasznosnak bizonyult. A professzor időközben (1929-ben) Szegedre került az Anatómiai Intézet igazgatójának.

2.2. Növekedés

A gyülekezet kiterjedt kapcsolatokat épített és tartott fenn más közösségekkel. 1943-ban Budapesten már több helyen is volt gyülekezeti összejövetel. Az országban Isten és a testvérek munkája révén szaporodásnak indultak a gyülekezetek, ezért a professzor megtette az első lépéseket. A belügyminisztériumban hivatalos elismertségért kopogtatott. Annál is inkább szükség volt erre, mert a debreceni fiatalokat és a közösség tagjait bebörtönözték (1927-1929). Többek között Dr. Varjas Jánost, Varjas Piroskát, Derda Andrást és még sok más testvért. (1-2. kép)

1. kép: Újságcikk a bebörtönözött testvérekről

2. kép: Újságcikk a testvérek újbóli büntetéséről

Az összejövetelek legalitásáért beadott kérelmet a mellékelt véghatározat alapján elutasítottál (3. kép).

ut 42 szám alatt már engedélyezett
vallásos gyűlésnek Mező utca 12
szám alatt leendő engedélyezése
iránt.

V É G H A T Á R O Z A T.

A kérelmet elutasítom s a folyó hó 26-án de. 9- 1/2 12
ig Piacz utca 42. szám alatt márengedélyezett " vallásos gyűlés" meg-
tartását is az 1912 évi LXIII. t.c. 10. §-ában megállapított büntetés
és az esetleges egyéb törvényes következmények terhe alatt azzal til-
tom meg, hogy a tilalom betartásáért elsősorban bejelentőt teszem sze-
nyé- személyében felelőssé.

Ezen tilalom betartásának ellenőrzésével a detektív
csoportot bizom meg.

M e g o k o l á s:

A kérelem elutasítandó volt, mert az ügydarabnál el-
fekvő s bejelentővel felvett jegyzőkönyv tanúága szerint az u.n. "sza-
bad keresztyén gyülekezet" tagjai bár látszólag nem állanak felekezeten
kívül, hanem állítólag tagjai a református egyháznak, a református egyh-
áz tanaitól is mégis eltérnek, mert állítólag a bibliát " szórul-szó-
ra" tartják be, mert eltérnek az ugynevezett "bemerítkezés" -ben s a
" kenyértörés" -nek nevezett urvacsorában.

Mint hogy tehát a fentiek szerint az u.n. " szabad keresz-
tyén gyülekezet" kétségtelenül vallásfelekezeten kívüli jelleggel bír,
amelynek tanai csak a bevett és elismert vallásfelekezetek közötti
békét zavarja, a kérelmet elutasítani kellett.

Ezen véghatározatom ellen a kézbesítéstől számított 15
nap alatt hatóságomnál benyújtandó s a m.kir. állami rendőrség debre-
ceni kerületének főkapitányához intézett,- birtokon kívüli- felebbezés-
nek van helye.

Miről: 1./ Sándor János debreceni Mező utca 12. sz.alat-
ti lakos és

2./ Detektív csoport véghatározatilag értesítettnek.
Debrecen, 1931. április 25.

rfőtanácsos
a kapitányság vezetésénél

3. kép: Véghatározat

Nem csak Debrecenben, hanem az ország más városaiban is volt példa arra, hogy összejöveteleket tiltsanak be. Például Szegeden 1933 decemberében tiltották be Ungár Aladár előadásait, Magyar királyi rendőrség véghatározata alapján, mely dokumentum ma is meg van (4. kép).

Magyar királyi rendőrség
szegedi kapitánysága.

Tárgy: Methodista Egyház bejelentése
Ungár Aladár Krisztushívő zsidó
bibliai előadásaira vonatkozólag

27/1933-557

köz. szám.

V É G H A T Á R O Z A T.

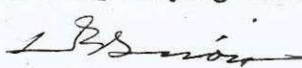
A Methodista Egyház azon bejelentését, amely szerint Ungár Aladár budapesti lakos, Krisztushívő zsidó f. évi december hó 24-én és 31-én d.u. 5 óraker a methodisták Londoni k. ut 18 szám alatti imatermében bibliai előadásokat szándékozik tartani a 6622/1920 M.E. rendelet 2. §-alapján tudomásul nem veszem és a kért bibliai előadások megtartását az alábbi megokolás értelmében **m e g t i l t o m.**

Erről a Methodista Egyházat Hecker Henrik lelkész szegedi, Londoni k. ut 18 szám alatti lakos utján azzal értesitem, hogy e véghatározatom ellen a kézhezvételtől számított 15 nap alatt hatóságom utján a m. kir. rendőrség vidéki főkapitányához Budapesten felebbezéssel élhet. A rendőrkapitányság detektívtestületét és őrszemélyzeti osztályát pedig tudomágvétel és az ellenőrzés gyakorlása céljából értesitem.

M E G O K O L Á S:

A Methodista Egyháznak Szegeden olyan kevés hive van, hogy ~~egy~~ ilyen külön előadások tartására szükség nincs. Az ily előadások csak alkalmul szolgálnak felekezeti vitatkozásokra, ami a fennálló felekezeti béke megbontására vezetne; ez pedig közrendészeti szempontból nem kívánatos és így a kérdéses bibliai előadások megtartását tudomásul nem vehettem.

S z e g e d, 1933, december 22.

A rendőrkapitányság vezetője:

rendőrfőkapitányhelyettes.

4. kép: Véghatározat

A vallásszabadsággal kapcsolatos törvények tanulmányozása alapján fontos következtetéseket vont le, melyeket kis füzetben jelentetett meg. 1943. május 17-én hét gyülekezet istentiszteleti szabadságáért folyamodott: Bács-Bodrog megyében Petrócz községben, Heves megyében Recsken, Szatmár megyében Géres, Békés megyében Tótkomlóson, a zombori járásban Újszivac községben, Szilágy vármegyében Kémer községben és Ugocsa megyében Szöllősvégardó és Szöllősegres községekben.

1943-ban, amikor már a visszacsatolások megtörténtek és hazánk ismét Nagy Magyarország volt, újra alakult az országos vezetőség:

Dr. Kiss Ferenc	egyetemi orvosprofesszor	Budapest,
Dr. Schimert Gusztáv	főorvos	Budapest,
Ungár Aladár	könyvkereskedő	Budapest,
Dr. Kocsis Gábor Antal	főorvos	Budapest,
Mojszovics Péter	cukrász	Újvidék,
Bottyán Kornél	hivatalnok	Újvidék,
Ránki Ágoston	tanár	Miskolc,
Bogya József	hítségőnök	Nagyszalonta
Kollár István	földbirtokos	Petrócz
Moldován József	MÁV alkalmazott	Kolozsvár,

2.3. Az igazolványok időszaka

A háború alatt a gyülekezet tagjai közül néhányan és különösen a professzor sok zsidónak nyújtott segítséget az elrejtőzésben. Schimert Gusztáv és családja, német származása révén Németországba vándorolt ki. Sajnos a háború utáni helyzetben a "szabad államban szabad egyház" elv és a bevett és elismert felekezetek egyenlősége ellenére voltak a gyülekezeteknek ellenségei és ellenzői. Ezt tanúsítja egy Magyar Nemzetbeli cikk, melyben az író szektának titulálja a baptista, methodista és a keresztyén testvérek felekezetét. Holott ekkor már több éve működött a Magyarországi Szabadegyházak Tanácsa. A szervezet 1945. július 30-án kapta meg az engedélyt (5. kép).

Tárgy: Magyarországi Szabadegyházak Szövetségének működése.

Fenti számú kérelmükre megengedem, hogy a Magyarországi Szabad-egyházak (baptista, methodista, adventista, ó-katholikus, keresztyén-testvérgyülekezetek, üdvhadsereg, Krisztushívó zsidók gyülekezete) Szövetsége evangéliumi munkásait (lelkipásztorokat, diakonusokat, evangélistákat stb.) magyar nyelvű személyi igazolással lássa el abból a célból, hogy az igazolvány tulajdonosai magukat szükség esetén a hatóságok előtt kellőképpen igazolhassák.

Értesitem Cimet, hogy fenti számú rendeletem visszavonásáig Cim kizárólag vallásos összejövetelei nem esnek a gyülekezési tilalom alá, ugyszintén templomaik, imatermeik és kifejezetten egyházi célokra szolgáló helyiségeik a hatóságok igénybevétele alól mentesek.

Budapest, 1945. július 30.

A kiadmány hitelül:

Körbélyegző
Strauss
shiv. tisztv.

A miniszter rendeletéből:

dr. Szebenyi s. k.
miniszteri tanácsos

Magyarországi Szabadegyházak Szövetségének
kézb. dr. Kiss Ferenc egy. tanár szövetségi elnök kezeihez

B u d a p e s t,
IX. Tüzoltó-u. 58.

/1945. sorszám.

Ez a kivonatos másolat a Magyarországi Szabadegyházak Szövetsége által előttem felmutatott 250,105/1945. VI. 3. számú belügyminiszteri leirat kivonatos kiadmányának itt kiirt első és második bekezdésben foglalt szöveggel mindenben megegyezik.

Kelt Budapesten, 1945. ezerkilencszáznegyvenöt szeptember hó
7 napján.

Közjegyző.

Ezzel megkezdődött az igazolványok időszaka, mely eleinte nem okozott problémát, később feszültségek forrása lett helyi gyülekezetekben.

1975-ben megjelent az új énekeskönyv „Gyülekezeti énekeskönyv” címmel. A szerkesztőséget Pócsy Ferenc, Fövényi Lajos és Madarász Lajos alkotta.

2.4. A Keresztyén Testvérgyülekezet hitvallása

1981-ben készült „A Keresztyén Testvérgyülekezet Hitvallása, Rendje és Gyakorlata” c. beadvány.

Bevezetés

A Magyarországi Keresztyén Testvérgyülekezetek a jelen összefoglalásban, a változó történelmi helyzetben, újból megfogalmazzák változatlan hitbeli alapelveiket, valamint gyülekezeti rendjüket és életgyakorlatukat. Isten iránti hálával fogadjuk azt a lehetőséget és fejlődést, amiben gyülekezeteink ma hazánkban és államunkban élhetnek. Hisszük, hogy életünknek világosabban elénk állított ismertetése is segít bennünket arra, hogy mint só és világosság jó bizonyosság legyünk ezen a világon.

1; A tanítás

A tanítást illetően a Keresztyén Testvérgyülekezeteknek nincs semmi különlegességük. A történelmi keresztyén hitet vallják, a mit a Biblia tanít, evangéliumi alapon állnak. Vallják, hogy Jézus Krisztus Isten Fia, mindenre elegendő Megváltója azoknak, akik benne bíznak, és Ő az emberiség egyetlen reménye. Ez az oka annak, hogy könnyűnek találják az együttműködést másokkal, akiknél az evangélium hasonló hangsúlyt kap és így szolgálhatnak sok, felekezeten felüli ügyben. Például: abban a munkában is, amelyet dr. Billy Graham végzett a Brit szigeteken 1954 és 1955-ben, ahol az evangélizáció nyomán megtértek lelkipozásában valamint az előkészítő munkában a testvérgyülekezetek tagjai igen nagy részt vállaltak.

2; A Biblia

Ragaszkodnak a Biblia, Szent Lélek által való ihletettségű, eredeti szövegéhez, mivel ez a hitnek és gyakorlatnak csálthatatlan szabályozója. Elutasítják a Biblia bármilyen liberális kritikáját. Hitük, életük és tanításuk a teljes Szentírásról épül fel, mint amelynek szellemi tartalma – az emberek szívébe oltott lelkiismeret mellett – egyedül képes Istent megismertetni és ezáltal az emberi életet a legmagasabb szinten eligazítani.

A „testvér - mozgalom” kezdetét a bibliai prófeciák beteljesedése utáni érdeklődés jellemezte, és a gyülekezetekre ma is jellemző az utolsó idők jeleire való figyelés. Az énekekben is fontos helyet kap Krisztus második eljövetele. De egyetlen próféciamagyarázathoz sem ragaszkodnak görcsösen. A szellemi és intellektuális szabadságot a testvéri szeretet lékkörében kívánják biztosítani.

3; A gyülekezet

Az „ekklésia”, a „kihívottak gyülekezete” az Újszövetségben kétféle értelemben használatos.

a; az „ekklésia” első jelentése: a Krisztusban új életet nyerteknek egész társasága. Ehhez Isten Lelke csatolja azokat, akiknek önként megnyitott szívébe a krisztusi élet költözött a kegyelem mostani korszakában.

b; a második jelentése: a különböző helyeken lévő helyi gyülekezetek megjelölésére szolgál az Újszövetségben. A gyülekezetek a keresztyének olyan csoportja, amelynek

egyedüli középpontja Jézus Krisztus személy;

eljárásainak alapja és szabályozója a Szent Írás, mint Isten szava;

célja: a lelkek megtérése és Krisztus testének, az egyetemes gyülekezeteknek a tökéletesbítése Krisztus visszajövetelére nézve.

A gyülekezet hűséges bizonyágtevője akar lenni Krisztusnak, a Főnek, a kinyilatkoztatás szerint. Minden tagjának azt ajánlja, hogy Őhöz méltóan, minden ember iránt való szeretetben járjon, magatartása és munkája elhivatásának megfelelően példamutató legyen, Isten és emberek előtti jó lelkiismeretben. A gyülekezetnek „mint olyannak” nincs megbízatása, hogy e világi kérdésekben állást foglaljon.

Jegyzet: az „ekklésia” szó eredeti, görög nyelvi jelentése így adható vissza: „egy bizonyos helyen élő emberek közül meghatározott célra és feladattal kihívottak egybegyűlt testülete, azaz gyülekezete” (nem gyülekezése, összejövetele tehát). A magyar szóhasználatban az „egyház” szó terjedt el. Az eredeti szó tartalmát rövid alakban a „gyülekezet” szó közelíti meg a legjobban, ezért használjuk az „ekklésia” szó megfelelője képpen.

4; Az államhoz való viszonyunk

Népköztársaságunkhoz és alkotmányához való viszonyunkat, valamint gyakorlati magatartásunkat ugyancsak a Szentírás határozza meg. A szocialista társadalmi rendet, amelyben élünk és a kormányzó államhatalmat, mint Isten rendelését vesszük és valljuk, hogy gyülekezeteink tagjainak bizalmát és támogatását élvezzi, mert a nép egészének érdekeit szolgálja. Minden hívő embernek meg kell találnia hazánk szocialista társadalmi rendjében a helyét és felismerni és végezni Istentől kapott feladatait. A gyülekezetek tagjai életükkel és munkájukkal, szívük szerint kell szolgálják az államot, a társadalmat, és munkájukat úgy kell végezniük, mint ha az Úrnak dolgoznának. Nagyra értékeljük az államnak és az egyháznak a különválasztását.

5; Más egyházakhoz való viszonyunk

Bibliai felfogásunk alapján minden Krisztusban hívő embert testvérünknek tekintünk, velük közösséget vállalunk. Örülünk, hogy a Szabadegyházak Tanácsában, kapcsolatban lehetünk más tagegyházakkal a tanács megalakulása óta. Gyülekeztetünk részt vett a Szabadegyházak Tanácsa elődjének, a Magyarországi Szabadegyházak Szövetségének megalakításában dr. Kiss Ferenc orvosprofesszor, mint az első elnök és Ungár Aladár, mint az első titkár közreműködésével.

6; A név

A gyülekezetek igyekeznek minden külön nevet elhárítani, amelynek az lenne a következménye, hogy az elválasztja őket Isten népétől. Csak a „keresztyén” nevet ismerik el, mint szükségest. Nem tartoznak semmiféle vallásos alakulathoz, vagy egyházi szervezethez. A helyi gyülekezeteket csak a helység neve szerint helyes nevezni.

7; A földi és mennyei nép

Világosan különbséget kell tenni Isten mennyei népe „Krisztus gyülekezete” és Izrael, mint Isten földi népe között. Ennek megfelelően különbséget kell tenni az Újszövetségi gyülekezetnek szóló mennyi áldások és „az egykor helyreállítandó” Izraelnek szóló földi áldások között. A gyülekezetek nem szellemiesítik el és nem vonatkoztatják magukra az Izraelnek adott rendtartásodat és ígéreteket. Ebből az is következik, hogy nem tartozéka az újszövetségi gyülekezetnek:

- a templom, mint Isten lakóhelye, mert az I. Korinthus 13:16 szerint mi vagyunk az Isten temploma ;
- a dogmák és szabályok, mint eligazító eszközök, mert János 16:13 szerint Isten lelke vezet el minket minden igazságra;
- a külön papi rend, mint szolgálók, mert az I. Péter 2:9 szerint mindnyájan papi szolgálatot végzünk;
- a szertartás, mint istentiszteleti forma, mert a Róma 12:1 szerint az odaszánt testünk az okos istentisztelet.

8; Evangéliumi kapcsolatok

Azért vagyunk felelősek Isten előtt, amit az Ő Igéjének megismerése által nekünk ajándékozott. Nincs jogunk arra, hogy másokat elítéljünk abban, amiben különböznek tőlünk. Arról akarunk bizonyosságot tenni, ami nekünk adatott. Elismerjük, hogy a más körökben lévő testvérek is az Úrnak igyekeznek tetszeni akkor is, ha azt a rendszert és felfogást, amelyet képviselnek – a nekünk adott bibliai ismeret alapján – nem fogadjuk el. Istennek azért vagyunk felelősek, ami számunkra jelentetett ki. Erre az engedelmesésre érvényes a nekünk szóló felhívás.

Örülünk azoknak a lehetőségeknek, amikor közös imádságra, Igetanulmányozásra, vagy az Evangélium hirdetésére jöhetünk össze olyan testvérekkel, akiknek lelki otthonuk más gyülekezetekben és körökben van. De minden testvéri szeretet mellett is figyelembe vesszük a közösség lehetőségeinek határait, és esetleges nem kedvező visszahatásait is, melyet magatartásunk által a velünk közeli kapcsolatban álló testvéreket érhetik.¹

2.5. Az 1980-as évek után

Az Ó utcai gyülekezeti ház 1983-tól kezdett épülni, és 1985-re fejeződött be. Az építkezés idejére az alkalmak ideiglenesen a Wesselényi utcai baptista gyülekezetben zajlottak.

1989-90-ben változott az országban a politikai helyzet, és ezzel párhuzamosan, az ige szabad terjeszthetőségének gyümölcseként mondhatjuk ébredés söpört végig. Nemcsak új közösségek jöttek létre, de átmenetileg a helyi testvérgyülekezetek létszáma is szaporodott.

---

¹ A Kersztényén Testvérgyülekezet hitvallása, a gyülekezeti élet rendje és gyakorlata, 1981. (részlet)

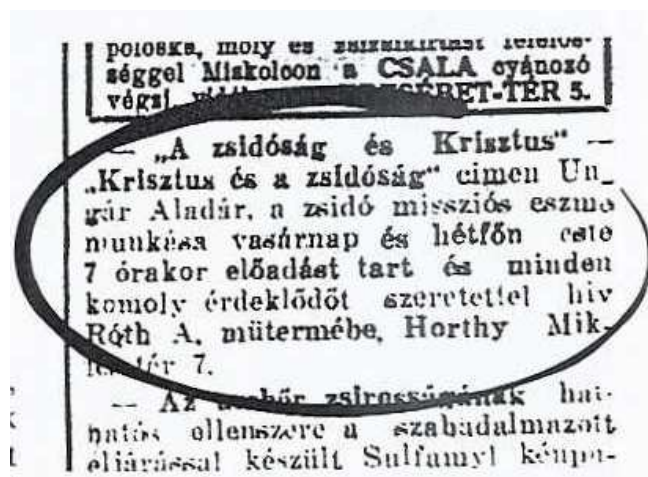
3. A MISKOLCI KERSZTYÉN TESTVÉRGYÜLEKEZET TÖRTÉNETE

3.1. Kezdetek

Varjas Piroska Miskolc főutcáján dolgozott egy gyógyszertárban. Roth Annie és Jászai Margit ekkor még egy spiritizta csoportba jártak. A gyógyszertárban, Varjas Piroskától hallottak először Jézus Krisztusról, idő közben felhagytak korábbi életükkel és megtértek. Roth Annie csípőficamos, Krisztushívő, zsidó fényképész, aki az 1930-as esztendő elején esténként összejövetelek céljából átalakította, és rendelkezésre bocsátotta a bérelt műtermét. (Miskolc, Horthy Miklós tér 7.) Itt öten-hatan egybegyültek, imádkoztak és a Bibliát tanulmányozták. Férfiak is csatlakoztak a kis csoporthoz, akik az ige hirdetésével foglalkoztak. Gyakori vendég volt Vida Sándor, aki igehirdetése kapcsán sok áldásban részesült a kis közösség.

Ungár Aladár testvér először 1933 elején látogatta meg az itteni kis kört. A testvérek aktívan hívogattak az alkalmakra kívül valókat, így további férfiak és nők tértek meg.

Ungár Aladár második látogatásakor pedig már zsúfolásig megtelt a terem, ugyanis valaki a helyi lapban még hirdetést is adott föl erről az eseményről (6. kép).

6. kép: Az evangélizációs alkalom újsághirdetése.

Ezt követően interjút készítettek vele „Beszélgetés egy Krisztushívő prédikátorral” az ún. zsidó kérdésről címmel (7. kép).

REGGELI HÍRLAP

Beszélgetés egy Krisztushívő zsidó prédikátorral

Az ugynevezett zsidókérdésről, a ki-, át- és megtérésről és arról, hogy mit akar a Krisztushívő zsidómozgalom

Miskolc, július 28.

Néhány soros újságkolumnikéből értesült a közönség arról, hogy Miskolcon Roth Anni fényképezeti műtermében Ungár Aladár Krisztushívő zsidó előadást fog tartani a Krisztus-problémáról, a zsidóságunk Krisztushoz való viszonyáról, a sokat hangzottáról zsidókérdésről, az átérésről, kitérésről és megtérésről, a magyarországi Krisztushívő zsidómozgalomról, csupa olyan kérdésről, amely belevágy az ember érdeklődés területére. Össze is gyűlt vagy 40-50 főny: hallgatóság, amely áhitatos eszében, mohón leste az előadó mondánivalóit.

Az előadó 28 esztendő lefogó szemű fiatalember, telve fanatizmussal, hittel és az imaházaz varázsolt fényképezeti műtermében fanatikus hívek, zsidók s keresztények gyűrűjében beszélt az újságíró számára a Krisztushívő zsidómozgalomról. Ottam vö-zökar, dr. Kiss Ferenc szegedi egyetemi tanár, dr. Fischer Árpád főzörös, Bertiner Hugó mérnök, dr. Somogyi Gyula baptista prédikátor és Ungár Aladár B. listás tisztviselő, budapesti lakosok iránnyitják a magyarországi Krisztushívő zsidók mozgalomát.

— Ez év januárjában kezdődött el az eszenci mozgalom, amely — hangsúlyozza a külföldi hasonló törekvésektől, habár azonos feltől-gásból indul ki, akár Anglia s nagy társulata: minden lehető módon megismertetni és terjeszteni: Krisztus tanításait a zsidóság kö-reben.

— És miből áll ez az eszenci mozgalom?

— Minden hét-péntek estején

bizható életelvet ad. A szentírás leten sugallása és Krisztus elő-sorban a zsidóságunk hozta az elő-vét, csupán az akkori politikai fel-veértések miatt nem fogadta el a zsidóság, hogy Jézus a Messiás. Ő az, akit a próféták megjövendöl-tek. De a zsidóság egyrészt keleti felismereni, hogy valami nagy hiány van a felkutatásban, ezért tartalmuk most nagy érdeklődéssel Jézus felé. Például Amerikában kemény mozgalom indult meg: ah-ban az értelemben, hogy Krisztus és a zsidóság perét újból kell letárgyalni és hogyha a zsidóság vetett Krisztus ellen, tartson most mely írást érte.

— Most mintha szükségét érezte volna, szinte meglehetősen folytat-ta az országot kerékpáron járó Krisztushívő prédikátor.

— Semmi egyéb érdek nem vezet beennünket, minthogy a világ prob-lémáinak megoldásában segítségünk Krisztus által, mert „minden szociális megoldás utja Krisztus.”

— Ön hogy jutott erre a meg-nyozódásra?

— Mint zsidónak a prófétai jöv-veendőseket nyitották meg a szemem. Ezek vezettek el engem Krisztushoz és ahhoz, hogy akit megjövendöltek, az előttem. Kileve év óta minden erőmmel és igyeke-zettel meg tudtam választani, hogy a Krisztus tanításai szerint éljek.

— Milyen templomba jár, ho-gyan imádkozik?

— A szombat, vagy a vasárnap a Krisztushívő zsidók ünnepe! — Ezt a kérdést egyelőre nem akarjuk feszegetni. Lelkiismereti szabadságot vezetélyezünk min-denkiünk. A mi számunkra csak az a fontos, hogy a szentírás tanításai szerint éljen az aki Krisztust el-fogadja. Mindenki sajátmagától rá fog jönni olyan dolgokra, amik a zsidó vallásban ma már csak szimbólumok, mert betöltötték Krisztussal. Hiszen a Krisztushívő zsidó mozgalom sem egyéb, mint egy nagy perújítási törekvés — fe-jezte be az ifjú prédikátor a mon-dánivalóit és kerékpárján, mint egy modern apostol, elindult Nyíregyházára, hogy hárső-bárra járva terjesse a Krisztushívő zsi-dó mozgalom eszméit.

R A D I Ó

Szombat.

BUDAPEST, 6.45: Torpa, Utána: Polydor-Brunswick gramofonlemez.

Az 5 pengőz felkekből már csak 11 oladó van

VEREBESEN

gyönyörű fekvéssel, szép kilátással. Telek nagyság 100-200 négyzetööl. Erdőköldeés helyszínen és Miskolc, Széchenyi-utca 92. Telefon 8-96

— Templomba nem járok. Mit imádkozom! Az ima nem egyéb, mint a szív megnyilatkozása. Leten a mi mennyei atyánk és a gyer-meknek nem kell az utyjához be-tanult szöveggel fordulni, hanem az, amit érez, közli vele. A mi igehirdetőcsünk sem áll teológiai kérdések feltegetéséből, hanem az emberi hőmieség megvilágosításá-ból, egyrészt, másrészt az abból ki-vezető ut megjelöléséből. Hiszünk azt, hogy amit az őstamentum-beli áldozatok közvetítettek, a bün-bocsánatot, a bűntől való megszab-badulást és megtisztulást, azt Krisztus közvetítette.

— A szombat, vagy a vasárnap a Krisztushívő zsidók ünnepe!

— Ezt a kérdést egyelőre nem akarjuk feszegetni. Lelkiismereti szabadságot vezetélyezünk min-denkiünk. A mi számunkra csak az a fontos, hogy a szentírás tanításai szerint éljen az aki Krisztust el-fogadja. Mindenki sajátmagától rá fog jönni olyan dolgokra, amik a zsidó vallásban ma már csak szimbólumok, mert betöltötték Krisztussal. Hiszen a Krisztushívő zsidó mozgalom sem egyéb, mint egy nagy perújítási törekvés — fe-jezte be az ifjú prédikátor a mon-dánivalóit és kerékpárján, mint egy modern apostol, elindult Nyíregyházára, hogy hárső-bárra járva terjesse a Krisztushívő zsi-dó mozgalom eszméit.

csel.

Magyarország álláspontja a buzakérdésben

Winkelier István miniszteri ta-nácsos, Magyarország megbízottja.

7. kép: Újságcikk (Reggeli hírlap, 1933. július 28.)

A város számára már a sajtón keresztül is egyre ismertebbé lehetett a közösség. Később Miskolc lett a „főhadiszállás”, innen járt Ungár Aladár a Bódva völgyébe, Nyíregyházára, Debrecenbe.

A gyülekezetbe került Koós Lajos posta-főfelügyelő, aki ígét is hirdetett és pásztorolta a közösséget. Fia Koós Tibor Debrecenben végezte az orvostudományi egyetemet, majd Budapestre került és jelentős szerepe lett az Ó utcai gyülekezet életében.

Vasárnap délelőttöként Koós Lajos lakásában gyűltek össze a testvérek a kenyér megtörésére, este pedig a műteremben voltak együtt. Szerdánként bibliaórát tartottak, ahová hívogattak kívülállókat is. Az Úr tovább szaporította a gyülekezetet üdvözülőkkel.

Érdemes további néhány nevet megemlíteni, akik fontos szerepet töltek be a közösség életében, fejlődésében.

- Ránki Ágoston tanár, aki az akkori Kereskedelmi Iskola tanára volt. Ő cikket is írt a Kegyelem és Igazság című folyóiratba.
- Magyar János fodrász. Több fodrászverseny első díjazottja volt. A fodrászszalonjában mindig talált alkalmat és lehetőséget a bizonyágtételre. Id. Berényi Pál szintén kimagasló eredményeket elérő fodrász volt.
- Mészáros András kályhászmester. Ő is munkáját használta fel arra, hogy bizonyágot tegyen amikor emberekkel találkozik, így sokan hallhatták tőle az evangéliumot nem csak Miskolcon, hanem az egész környéken ahol járt. Munkája közben énekelte az evangéliumi énekeket és amikor megkérdezték tőle, hogy „hogyan van kedve mindig énekelni”, ő bizonyágtétellel válaszolt.
- Budavári András esztergályos, aki szintén munkája közben tett bizonyágot. Váltó társa volt Molnár Lajos, aki Budavári testvértől hallott Jézus Krisztusról és így jutott el a megtérésre. Ő később a gyülekezetünk aktív férfi tagja lett. Budavári testvér a közösségen belül igen megbecsült, tisztelt személy volt, ennek kifejezéséül egyszerűen csak „tatus-nak” hívták.
- Kovács Zsigmond borbély. Felesége is ebben a szakmában dolgozott. Otthonukban volt egy kis fodrász műhely, ahol a klienseket fogadták és ők sem hagyták el a bizonyágtételt.

Fontos látnunk, hogy elődeink nem teljes állású misszionáriusként, nem nagy evangélizációkon, hanem egész egyszerűen munkájuk közben a hétköznapokban evangélizáltak, azaz végezték missziós feladatukat. Az akkor kommunista rendszer miatt sokszor az állásukat, azaz a további megélhetésüket kockáztatták amikor bizonyágot tettek Jézus Krisztusról. Természetesen ez nem zárja ki a teljes állású szolgálatot, a nagy létszámú evangélizációs alkalmakat, de látnunk kell, hogy gyülekezetünk kezdeti növekedése a „hétköznapi” bizonyágtételek által volt lehetséges. Hűségese emberek, akik végezték munkájukat és nem feledtek el a megváltójukról bizonyágot tenni.

Azt gondolom nekünk is szükségünk van erre a lelkültre, látva és tanulva elődeink életéből. Ma a keresztyén ember egyre inkább szétválasztja a világi munkát és a gyülekezeti életet és sajnálatos módon a közösségre marad a kevesebb idő, kisebb energia.

3.2. A második világháború alatt

A bécsi döntés következtében felszabadult a Felvidék egy része, a Délvidék és Erdély. A visszacsatolt területekről sokan látogattak el a miskolci gyülekezetbe. Majd Miskolcra jött Stewart Jakab, a fiatal skót evangélista, volt futballista, akinek az igehirdetései nagy tömegeket mozgattak meg. Stewart Jakab miskolci szolgálata révén megtért egy nőtlen fiatalember: Madarász Lajos. Közeledett a háború Magyarországhoz, többen katonának vonultak be, kivitték őket a frontra. Néhányan fogságba is estek, mint pl. Magyar János testvér.

Következett a Zsidóüldözés. Roth Annie is áldozatul esett, bár ő mentességet kaphatott volna, Dr. Kiss Ferenc segítségével, de vállalta a deportálást Auschwitz-ba. Azért vállalta a reá váró borzalmakat, hogy társainak bizonyosságot tudjon tenni Jézus Krisztus szabadító kegyelméről és erősítse reményvesztett állapotukban őket. Talán nem is sejtette, hogy mekkora áldozatot vállal ezzel, habár hírek ekkor már csordogáltak a haláltáborok borzalmairól. Auschwitzból ő nem tért haza többé.

Miskolc bombázása során Koós Lajos testvérék otthonát találat érte, így ki kellett költözniük. Mivel Roth Annie nem tért vissza, ezért az általa írt nyilatkozat (8. kép) értelmében Koós Lajosék költöztek ennek a műteremnek a helyére.

NYILATKOZAT.

--- Alulírott igazolom, hogy a közeli légitámadásokra való tekintettel, amennyiben Isten engem hazavinné és a műterem megmaradna, még életemben /hátramaradható/ dolgaimat a következőképen osztottam szét. ---
--- A műtermet a fényképészethez tartozó gépeivel és berendezési bu-
toraival együtt Kóos Lajos m.kir.postafelügyelő urnak ajándékoztam, az-
zal a kikötéssel, hogyha talál valakit Isten hű gyermekei között, aki a
műtermet továbbra is vezetni tudná, adja át annak, azzal a feltétellel,
hogy az a Testvérgyülekezet összejevetélei számára mindig díjtalanul
rendelkezésre bocsájtja a helyiséget fűtéssel és világítással együtt. Ha
az egyén nem bizonyulna megfelelőnek, akkor adja el a műtermet és a be-
folyó összeget fordítsa olyan könyv kiadására, ami Isten országát építi.
Elsősorban Mackintosch még meg nem jelent köteteire. Az ezekből befolyt
összeggel sáfárkodjon továbbra is hasonló képen. ---
--- Ruhatáram minden darabját még életemben Jászay Margitnak ajándé-
koztam, /lakik: Miskolc, Horthy tér 7./ kivéve ágyneműim felerészét, amit
Kóos Lajosnének ajándékoztam, /lakik Miskolc, Eszterházy Antal u.14./. A
harmoniumom és az írógépem Kóos Lajosnak ajándékozom, hogy ezeket is
használja fel Isten országa építésére. ---
--- Magyar könyveimet Csóka Klára fényképész segédnek adtam, idegen
nyelvű könyveimet pedig Kóos Tibor VIII.o.gymn.tanulónak. ---
--- A Jászay Margit lakásában lévő bútorok és festmények az ő saját
tulajdonát képezik. Ugyiszintén a műteremben lévő nagy biédermayer szek-
rény és a mellette lévő antik asztal. Ugyiszintén a Kóos Lajosnének ed-
dig kölcsön adott dolgaim is az ő azaz Kóos Lajosné tulajdonát képezik.
--- Miskolc, 1943. április. 29.-én. ---

Előttem, mint tanúk:

Kiss Mátyás s.k.
Bogya József s.k.
Kalas Károly s.k.
Kóos Lajos s.k.

Roth Annie s.k.

Fenti ajándékokat elfogadjuk:
Jászay Margit sk, Miskolc, Horthy tér 7.sz.
Kóos Lajos sk, Miskolc Eszterházy Antal u.14.
Kóos Lajosné Miskolcz Eszterházi u.14. sk.

198/1944 sorszám.

Tanúsítom, hogy ez a másolat a Jászay Margit miskolci lakos által e-
lőttem eredetileg felmutatott hat pengős bélyeggel ellátott nyilatko-
zat szövegével mindenben megegyezik. ---
--- Kelt Miskolcon ezerkilencszáznegyvennégy /:1944:/ évi április hó
huszonkettedik /:22:/ napján. ---

Fosdintyula
mint Dr. Fitos Jenő miskolci kir.közjegy-
znek a kassai kir.közjegyzői kamara
4/1941 kjk.számú végzésével elfogadott
állandó helyettese.

Koós Lajos lett a gyülekezet vezetője. Nagyon sokat szolgáltak a lakásukkal, mely teljesen az Úré volt. Minden gyülekezeti alkalommal teljesen át kellett rendezni a lakást, ez nem kis munka volt. A szőnyegre pokrócokat teríteni, asztalt kivinni, székeket behozni, sorba rakni, lócákat az ablakon keresztül beadogatni stb., majd óra végén mindent visszarendezni. Bizony nem volt könnyű kb. 50 embert egy lakásban elhelyezni, de ezekben a munkákban az ifjúság mindig szívesen segített.

A gyülekezetünk tulajdonában van Roth Annie búcsúlevelének másolata, amit 1944-ben írt Dr. Kiss Ferenc orvosprofesszornak, a budapesti Testvérgyülekezet előljárójának. A levél szövege a Roth Annie élettörténetébe olvasható (41. oldal).

3.3. A második világháború után

A háború veszteségei emberileg súlyosan érintette a közösséget, de Isten elgondolása más volt, mint ahogy azt az ember elképzelhette volna. A gyülekezet megerősödött, új fejlődésnek indult és a lakás már kicsinek bizonyult. A meglévő épülethez egy kis toldaléklakást építettek a testvérek Koós Lajosék otthonaként, így a régi hely felszabadult a gyülekezeti összejövetelekre. Egy közfal elbontása és némi átalakítás után egy, közel 100 férőhelyes szép, új gyülekezeti terem lett, melynek mindenki nagyon örült.

1962-ben Koós testvért hazahívta az Úr. A gyülekezet felelőse a hatóság felé Madarász Lajos lett. Abban az időben matematika-fizika szakos tanárként dolgozott egy középiskolában. Igehirdetői, gyülekezetvezetői szolgálata és tanári állása az akkori rendszer szerint összeférhetetlen volt, így döntenie kellett, hogy tanár vagy igehirdető lesz. Ő a gyülekezet mellett döntött, így 26 évi tanári pálya után ott kellett hagynia munkahelyét, annak ellenére, hogy megbecsült, szeretett és jó pedagógus volt. Istenre bízva önmagát, családját (hét gyermekét) végezte igehirdetői, vezetői szolgálatát a közösségben és képviselte a gyülekezetet az állam felé. A közösségi élet részévé lettek a kirándulások, ahol a játék és a sport mellett nem maradt el az Ige tanulmányozása sem. Ezek az alkalmak élményekben gazdagok, építőek voltak, melyekre szívesen és jó emlékekkel gondolnak vissza testvéreink. Jelentős szerepet töltöttek be a körzeti és az országos konferenciák, melyek igen jó alkalmat biztosítottak az Ige együttes tanulmányozására és a testvérekkel való találkozásokra (9. kép).

9. kép: Konferencia Hejőpapiban

Budapesten húsvétkor tartottak, és tartanak ma is országos konferenciát minden évben. Az alkalmak között fontos szerepet töltött be a csütörtöki óra, mely később péntekre lett áttéve. Ezeken az alkalmakon az ige tanulmányozása volt a központban.

Megemlítenéd még a gyülekezeti férfi órák, melyek mindig is fontosak voltak a közösség életében. Az ige tanulmányozása mellett a gyülekezetben felmerült aktuális kérdésekről, egyéni problémákról, imakérésekről, az igei szolgálatok kiértékeléséről volt szó (10. kép).

Ma is alkalmaink részét képezik a férfi órák. Mondhatni, hogy a pénteki órák és a férfi órák a gyülekezet „teológiai képzése” volt. ,

10. kép: Férfi testvérek egy csoportja, 1967.

A gyülekezet létszáma tovább szaporodott, a terem ismét szűknek bizonyult. 1984-ben új terv alapján tovább bővült a gyülekezeti terem. Özv. Koós Lajosné (Joli néni) konyháját a gyülekezeti teremhez csatolták. Joli néninek egy új, kis konyha készült a gyülekezeti terem mellett. Kemény munka és komoly műszaki feladat (fő tartó fal kiváltása) megoldása után elkészült az új, 150 férőhelyes terem. A megnagyobbított teremnek ünnepélyes átadása volt, melyre az akkori Szabadegyházak elnöke, Szakács József is megívót kapott.

Nagy ünnepsége volt ez a gyülekezetünknek, sok külföldi testvér is meghívást kapott, akik közül többen el is jöttek, hogy a testvérekkel együtt örüljenek az új gyülekezeti teremnek. Dr. Szakács József, az ünnepi beszédében kijelentette: „a következő gyülekezeti házavatás Miskolcon lesz!” (Nem sokkal korábban ugyanis a budapesti gyülekezeti ház ünnepélyes átadása volt.) E kijelentést a testvérek nem vették komolyan, mivel fedezet hiányában álmodni sem mertek egy új gyülekezeti épületről.

3.4. Isten gondviselése

Az évek múlásával a megnagyobbított terem ismét kezdett szűknek bizonyulni, és a bérleti költsége is egyre emelkedett. A Szabadegyházak Tanácsától kapott bérleti hozzájárulást leállították. Olyan hírek is érkeztek a Városi Tanácstól, hogy lebontják azt a házrész, amelyben a gyülekezeti terem állt. 1988. január 21-én Pócsy Ferenc testvéren keresztül Dr. Szakács József megbeszélésre hívta a gyülekezet vezetőit. A megbeszélés folyamán, Szakács testvér segítői szándékát fejezte ki a miskolci gyülekezeti ház építésével kapcsolatban. Többek között a Városi Tanács és az Állami Egyházügyi Hivatal felé történő jogi lépésekben nyújtott eredményes segítséget, mivel abban az időben nem volt könnyű gyülekezeti ház építésére engedélyt kapni. Közbenjárt, hogy a gyülekezet megkapja az elvi építési engedélyt. Mindez a miskolci testvérek számára „derült égből villámcsapásként” hatott. A megbeszélés végén kérte, hogy rövid időn belül keressenek egy eladó, házat és vegyék meg azt. A testvérek kissé csodálkozva és tanácstalanul álltak a dolog előtt, hiszen a terembérleti díj is nehézségeket vetett fel, nemhogy egy épület megvásárlása. Felmerült a kérdés, ha netán megvan az épület, hogyan lesz abból új gyülekezeti ház. Pénzüik nem volt, és hitük is csak igen kevés. A budapesti megbeszélés után három nappal a Kossuth Rádió hírei között hallották a testvérek, hogy Dr. Szakács József, a SZET elnöke váratlanul elhunyt. Úgy tűnt, hogy Isten elvette az emberi támaszt, és most már csak Benne bízhattak. Szerény keresgélés után egy újsághirdetés által találtak rá egy, a belváros közepében eladó romos épületre. Pénzüik azonban nem volt a megvásárlásra. 1988. március 19-én a

budapesti testvérektől nagy összegű segítség érkezett a romos épület megvételére, mely mindössze az épület árának a felét fedezte. Isten apró, de mégis bátorító jelek által adott útmutatást a továbbiakra nézve.

A ház megtekintése alkalmával kiderült, hogy nem szükséges az egészet egyszerre kifizetni, kezdetben elég volt a vételár felét átadni. A tulajdonos az ügyintézését egy ügyvédnőre bízta, akiről kiderült, hogy az egyik gyülekezeti tag jó szomszédja. Nem nagy dolgok ezek, de Isten nyomvonalát rajzolták ki, mely bátorítás volt a testvérek számára. Az Úr nem adta meg, hogy előre lássák az egész folyamatot, csupán, csak lépésenként adott útmutatást. Minden egyes ponthoz megadta a szükséges anyagiakat és az erőt is. Nem volt másra szükség, mint hitre: „Aki elkezdte, be is fogja fejezni!”.

A kulcsok átvétele után szomorú kép tárult a testvérek elé, ugyanis az épület elég rossz állapotban volt és egy idős házaspár lakott benne, beteg felnőtt fiukkal, akiknek elhelyezése külön problémát jelentett. Az épület bejárásakor a padláson egy rövid időre megálltak a testvérek, összekulcsolták kezüket és az Úr elé vitték a továbbiakat, így megtartották az első imaórát az „új gyülekezeti házban”.

Ezek után Isten csodálatosan gondoskodott a szükséges anyagiakról is. Nem adta meg, hogy az építkezéshez szükséges összeg előre összegyűljön, hanem mindig annyit adott az Úr amennyire éppen szükség volt. Egy Svájci keresztyén folyóiratban megjelent egy cikk, hogy a miskolci testvérek gyülekezeti házat szeretnének építeni. A romos épületről egy képet is mellékeltek a cikkhez. Megindult az ottani adakozás a miskolciak gyülekezeti házára, majd jöttek németországi testvérek is. Ki lett fizetve a vételár második fele és az átíratási költségek. 1989. május 26-án megkezdődött a régi épület bontása. A használható téglákat megtisztították, mely munka közben jó beszélgetésekre volt lehetőség. A munkálatok a közösséget, egyre csak összébb kovácsolta. A szerda esténi imaóra előtt egy építkezési imaóra indult el. 1990-ben szerették volna a testvérek a munkálatokat megkezdeni, de néhány hónapot várni kellett pénzhiány miatt. Ez után ismerős és ismeretlen, külföldi és hazai segítség után megindulhatott az építkezés. A munkálatok közben „cseppekben hullt az áldás”, de hullt és sikerült mindig előrébb haladni. Isten kegyelméből decemberre felemelkedtek a falak és a tetőszerkezet is készülöben volt. 1991. április végére tető alá került az épület.

Emlékezetes volt az erdélyi testvérek segítsége, akik 8-8 fős csoportokban jöttek segíteni szerte egész Erdély területéről. A következő sorokat írták:

„Drága miskolci Testvérek!

Ha szükségetek lenne a segítségünkre és elfogadnátok azt, hívjatok bennünket. Mást adni nem tudunk, de szívünk melegét és két kezünk munkáját felajánljuk, hogy az Úr háza építéséhez mi is hozzá járulhassunk.”

Nagyon jó kedvel, örömmel és nagy intenzitással végezték munkájukat. A munka nagy ütemben haladt és a szükséges anyagiakat az Úr testvéreken keresztül mindig biztosította. A belső munkálatok hosszasan folytak. A városház téri terem bérleti költségét az önkormányzat fel emelte, így a testvérek úgy döntöttek, hogy a kis terem elkészülése után átköltözik a gyülekezet az új épületbe. 1991. október 20-án búcsút vettek a testvérek a Városház tér 7. szám alatti gyülekezeti teremtől, ahol 60 éven át hirdettetett az evangélium. Novemberig az Óskeresztyén testvérek adtak otthont a közösség számára, majd megköszönve szeretetüket, végre az új gyülekezeti házban tarthatták az alkalmakat. A munkálatok tovább folytak. Volt olyan testvér, aki jó állását feladva szolgált teljes időben és dolgozott reggeltől estig, úgy ahogy az állás nélküli testvérek is, akik nem maradtak munka nélkül, mivel ők is egész nap dolgoztak és építették a házat.

Az Úr kegyelméből 1992. június 27-én hálaadó ünnepség keretében megtörtént a ház ünnepélyes átadása. (11-12. kép)

MISKOLC

„Az Úrtól lett ez, csodálatos ez a mi szemünk előtt!” Zsoltár 118:23

MEGKÖZELÍTHETŐ:
1, 2 számú villamossal
és az 1, 12, 14, 35, 36, 101 számú autóbusszal

CÍM: Keresztyén Testvérgyülekezet
Horváth Lajos u. 5.
H-3525 MISKOLC
Tel.: 36/46 329261; 36/46 358125

HÁLAADÓ ÜNNEPSÉGET tartunk.

Szeretnénk örömlőket megosztani, ezért hívjuk szeretettel a fenti alkalomra.

Reménységünk szerint
– a fizikai ház felépülése után –,
e helyen is elkezdődhet az a munka,
melyet Isten Igéje a „Szellemi Ház”
építésének nevez.

a miskolci testvérek

„Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, ezért örvendezünk.” Zsoltár 126:3

PROGRAM:

- KOSZONTÉSEK
- VISSZAEMLEKEZÉS
- HÁLAADÓ ISTENTISZTELET
- SZUNET
- EVANGÉLIZÁCIÓ

*
Az ünnepség helye:
Keresztyén Testvérgyülekezet
gyülekezeti nagyterme
3525 Miskolc, Horváth Lajos u. 5. sz.

„Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői!” Zsoltár 127:1a

Meghívó

11. kép: Gyülekezeti házavatató meghívója

12. kép: Új gyülekezeti ház

3.5. A rendszerváltás után

Az új gyülekezeti épület, az építkezés leterheltsége alól való felszabadulás és nem utolsósorban a rendszerváltás újabb, és nagy lehetőséget tárt a közösség elé. A lehetőségek kihasználása, a gyülekezet belső élete hála Istennek, további növekedést és a közösségben élők hitbeli fejlődését eredményezték. Néhány, kiemelkedően fontos pontot említek meg a következőkben.

3.5.1. A gyülekezet vezetése

A rendszerváltás előtt sokáig hét férfitestvér látta el a presbiteri szolgálatot.

- id. Madarász Lajos
- ifj. Madarász Lajos
- Kovács Péter
- Kalas Károly
- Kiss Zoltán
- Madarász István
- Farkas Sándor

A presbiterek mellett a férfiorai közösség is részt vett a gyülekezet vezetésében, ezért is bírt jelentős fontossággal a hétfőnkénti férfióra, ahol a már említett igetanulmányozáson túl a gyülekezeti élet ügyes-bajos dolgait vitatták meg. Példamutató áldozatvállalás volt ez akkor, hiszen a férfiak nagy része a világi munkahelye után kora estére mentek a férfiórára, mely alkalom az aktuális megvitatni valók miatt sok esetben éjszakába nyúlt, másnap pedig reggel ismét mentek a munkahelyre. Ezt hétről hétre vállalták, mivel szívügyük volt a közösség élete. Sokszor viták kerekedtek mind igei, mind pedig az életgyakorlatra nézve, de a különböző vélemények ellenére azt lehet állítani, hogy mindannyian az Úr ügyét akarták képviselni. Különösen sok feladata volt a férfiorai közösségnek az építkezés ideje alatt, mivel a gyülekezet hétköznapi élete mellett az építkezés dolgait is hétről hétre át kellett beszélni, abban döntéseket hozni.

Az 1980-as évek végén a héttagú presbitérium feloszlott, így a vezetést a férfiorai közösség vette át id. Madarász Lajos tekintélyének elismerésével.

A rendszerváltás utáni időszakban már nem volt szükség az állam felé való egyszemélyi képviselésre, Madarász testvér pedig megidősödött, testileg meggyengült. A közösség egyetértése mellett új, háromtagú presbitérium állt fel, melynek tagjai voltak:

- ifj. Madarász Lajos
- Kovács Péter
- Madarász István

Azon ügyekben, melyekben a gyülekezetet kifelé kellett képviselni ifj. Madarász Lajost hatalmazták meg a testvérek. A presbiteri szolgálat mellett Madarász István az ifjúságot is vezette, tanította, melyből sokan nagy áldást nyertünk. Az ifjúság felé történő szolgálatba Kovács Péter is részt vett. id. Madarász Lajos bácsi, aki évtizedekig volt a közösség vezetője ekkor már nem vett részt aktívan a vezetésben, de tanácsával, bölcsességével, élettapasztalatával és mindennel, amit az Úr adott neki segítette a presbitereket. Említésre méltó az a bölcsesség, hogy a vezetést át adta. Nem csupán formálisan, hanem ténylegesen és a továbbiakat rábízta az Úrra, akié a gyülekezet és az új vezetőkre. Pedig ebben az időben több dologban történt változás az előző évtizedekhez képest életgyakorlatra, és igei látásra nézve is.

3.5.2. Evangelizációs táborok Bükkszentkereszten 1988-1991

A rendszerváltás idejére több szempontból is kedvező légkör alakult ki a gyülekezet falain kívüli evangelizációs munkák beindításához. Lelkes kb. 40-50 fős ifjúság jó vezetéssel és egészséges közösségi szellemmel, változó társadalmi helyzet és a sorra kínálkozó lehetőségek, felkérések az evangélium hirdetésére. A kedvező társadalmi változások szele a gyülekezetben is érezte hatását, ami az evangélium gyülekezeten kívüli hirdetésének új formáinak kipróbálásában nyilvánult meg. A fiatalok kimerészkedtek a miskolci Városház térre szabadtéri evangelizálás céljából. Mindenki számára szokatlan és izgalmas élmény volt. A gyülekezet falain kívüli közös evangelizálással nem mindenki értett egyet. Idősebb testvérek érveltek a minden vasárnap este megrendezett evangelizációs alkalom mellett. „Nem kell nekünk az utcán feltűnősködni!” – mondták egyesek.

Nagyobb támogatást kapott viszont a fiatalok evangelizációs táborának ötlete. Madarász István az akkori ifjúsági vezető kettős fronton harcolt: „Merjétek elengedni a fiatalokat az Úr munkájába” – képviselte a férfitestvérek felé, közben lelkesítette a fiatalokat egy közös nyári tábor ötletével, amit mi magunk szervezünk és olyanná tesszük amilyenné szeretnénk.

A táborok titka a több hónapos előkészületben rejlett. Áprilisban, májusban már napirenden volt az augusztusi tábor témája és célja. A fő hangsúly két területre esett: Hívogatás és lemondás. Több hónappal a tábor kezdete előtt tudatosan készültek a fiatalok arra, hogy társaikat, kollegáikat hívják az egyhetes nyári eseményre. Minden vasárnapi ifjúsági órán szóba került a hívogatás fontossága. Emellett tudatos felkészítés folyt a szolgálatra. „Nem azért megyünk, hogy mi jól érezzük magunkat, hanem azért, hogy Krisztust mutassuk be társainknak. Ha ez sikerül, meglátjátok ti magatok is jól érzitek majd magatokat.” – hangzott. Az előkészítő imaalkalmak mellett a gyülekezet is mozgósítva lett, szakácsot, sátrat, autós testvért és vendégelődöt kerestünk.

A hét programja gondosan meg lett szervezve. Délelőtt igetanulmányozás, délután szabadidős program, kiscsoportos beszélgetés, majd az esti alkalom. Mindez sok vidámsággal, de tudatos szemlélettel. Amikor megérkeztünk a bükkszentkereszti kisdéli lejtő síházához, mindenki jól tudta a feladatát. Ha valaki mégis szem elől veszítette, volt aki figyelmeztesse. A tábor még javában aludt, amikor leglelkesebb mag imaalkalomra gyűlt össze, ahol megbeszéltük a problémákat, beszámoltunk a személyes beszélgetésekről

és a meghívottakkal kapcsolatos élményeinkről. Isten munkájáért imádkozunk és az ima meghallgatásra talált.

A „legtermékenyebb” évben a 10-et is elérte a megtérők száma. Hitetlen szerelmes párokat, régi ismerősöket és másként gondolkodó osztálytársakat láttunk sorban az Úrhoz térni.

A tábor minden alkalommal segített a vendégeknek a gyülekezettel való megismerkedésben is. Péntek esténként a tábor résztvevői lejöttek a táborból a gyülekezet bibliatanulmányozó alkalmára, ahonnan éjszakai gyalogtúrán mentünk vissza a táborba és éjszakai virrasztásban énekek és bizonyágtételekkel zártuk a tábort.

A bükkszentkereszti táborok hatása a gyülekezetünk életére igen jelentős volt. Isten különös kegyelme, hogy a mai gyülekezetünk vagy vidéki közösségeink tagjai közül 14-15 datálja megtérését ezekre a táborokra. Sok már keresztyén fiatal újította meg az életét és jelentett felejthetetlen élményt számukra az, ahogy Isten átváltoztató munkáját szemlélték a tábor elején még hitetlen társaik életében.

A helyszín mára megváltozott mivel a bükkszentkereszti hely kicsi lett, de a táborok ma is évente megrendezésre kerülnek. Mai táboraink inkább hitmélyítő jellegűek, és más hangulatúak de a mai fiataloknak sok-sok áldást hordoznak, mégis a bükkszentkereszti táborok hőskornak számítanak a gyülekezetünk önálló ifjúsági megmozdulásai között, amelyeken Isten gazdag áldást adott a gyülekezetünknek.

3.5.3. Biblia Centrum Alapítvány, Dömös

A dömösi Biblia Centrum életében jelentős szerepet töltött be a miskolci gyülekezet az alapítástól kezdve, egészen napjainkig. Közösségünk az ott folyó munkát sokáig magáénak tekintette. Több kuratóriumi tag miskolci volt egészen a kuratórium átalakulásáig. A kuratórium elnöke jelenleg is Madarász Lajos.(Id. Madarász. Lajos fia). A dömösi munka révén sok áldásban részesült a közösségünk a felújítási, építkezési munkálatoktól kezdve egészen a programokon való részvételig. Bibliaiskolai kurzusok gyarapították igei tudásunkat, melyeket neves widenesti és más nemzetközi és magyar előadók tartottak. Ifjúsági konferenciák, ahová a Biblia Centrum megalakulása óta, 13 éve, járnak fiataljaink, esetenként különböző szolgálatokat is betöltve. Zenei, Angol, gyermek és egyéb hetek, melyek áldásként szolgálnak. A már előző pontban említett nyári táborok is Dömösre kerültek át néhány évre.

3.5.4. Élet Szava Alapítvány, Tóalmás

Ebben a munkában szintén ott volt a gyülekezetünk a kezdetektől fogva. Az alapítók között voltak egyes testvéreink a baptista testvérekkel együtt, mások, pedig a fizikai munkában segédkeztek a kezdetek kezdetén. Már az első években meghozta gyümölcsét ez a munka a közösségünkre nézve is. Több miskolci fiatal tért meg a nyári táborokban, köztük én magam is ott hoztam meg életem legjelentősebb döntését, amikor is elfogadtam Jézus Krisztust személyes megváltómként 1991 nyarán. Sokan segítettek tanácsadóként, segítőként a nyári táborokban a miskolci fiatalok közül. Mindannyiunk számára áldásosak voltak azok a hetek, melyeket ott töltöttünk, szolgálva az Úrnak és nem utolsó sorban a tanácsadóképzések, melyeken sokat épültünk.

Később megalakult az Élet Szava Bibliaiskola, melyet többen is elvégeztek közülünk. Két testvérünk családjával Tóalmásra költözött, hogy teljes időben szolgálhasson az Élet Szavánál. Azóta az egyik testvérünk 12 év szolgálat után hazaköltözött Miskolcra.

3.5.5. Ifjúsági nyári táborok 1998-tól

A bükkszentkereszti nyári táborokat, annak áldásait sokáig emlegette a közösség. A dömösi munka megindulása után még 2-3 évig ott voltak megtartva a nyári táboraink, viszont ez után egy ideig nem volt önálló táborozása a fiataloknak. Néhány év után, egy új generáció került be az ifjúság életébe, akik még nem voltak ott a bükkszentkereszti táborokban. Jött a gondolat, hogy ismét szükség lenne egy olyan nyári táborozásra, ahol nem a saját kényelmünket keressük, hanem a másokét, azaz meghívunk ismerősöket, barátokat, osztálytársakat és hirdetjük nekik az evangéliumot. Hittük, hogy a másokért tett megmozdulás áldássá lesz nem csak számukra, hanem mi számunkra is. Olyan hely lett kiválasztva, ahol mindent nekünk kellett csinálni, hiszen a közös munka a szolgálat összekovácsol. Ezt meg is tapasztaltuk. Az ifjúságunk egységét elősegítették ezek a hetek és az arra való felkészülés. A táborozásokat megelőzően Vasárnap esténként a délutáni alkalom után összejöttünk imádkozni a táborért, a meghívottakért. Megtapasztaltuk hogy imádságaink nem maradtak válasz nélkül. Eleinte nyaranként, konkrétan a tábor kezdése előtt néhány héttel kezdtük el ezeket az imaórákat, koncentrálna a táborra. Azóta ezek az imaalkalmak fennmaradtak és már nem csak a tábor kezdése előtt jövünk össze, hanem minden vasárnap este. Ez egy fakultatív imaórája a fiataloknak, ahová mindig vannak akik eljönnek és együttesen visszük az Úr elé ifjúsági, gyülekezeti és személyes életünket.

A táborokba való hívogatásaink szerény eredményt értek el, de Isten nem hagyott áldás és megtapasztalás nélkül. Egy fiatal lányon keresztül egy fiatal, Örbottyánban lakó fiú jött el a táborunkba. Ez a fiú a táborban adta át életét Jézus Krisztusnak, megértve az ige üzenetét. Amikor a következő évben ismét eljött Hejcére, (Csak nem minden táborunk ott volt megtartva) arról tett bizonyosságot, hogy nehézkesen éli hívó életét, csábítja a világ, de tudja ki mellett döntött és szeretné az Urat követni. Ezt a fiatal testvérünket 2002 januárjában elütötte a vonat és a helyszínen szörnyet halt. Amikor halálhíre eljutott hozzám a telefon letétele után térdreborultam és méltatlanul hálát adtam istennek, hogy Ő egy ember megmentésében felhasznált bennünket alkalmatlanságunk ellenére. Mindanyiunkat sokkolt a hír, de hálásak voltunk Istennek, hogy közöttünk volt és meghallotta az Úr hívását.

Az evangélium továbbadásán túl célja volt a táboroknak a saját épülésünk is a már említett közös szolgálat, felkészülés által és az ige által. Felejthetetlen élményekkel múltak el ezek a táborozások. Az egész gyülekezet mellettünk állt és imádságban, anyagiakban és egyéb módon támogatott bennünket.

2004-ben a nyári táborunkat is kinyitottuk erdélyi fiatal testvéreink számára. A legutolsó táborozás alkalmával voltak is szép számmal. Külön sátrat kellett hoznunk, hogy legyen előadó termünk. Isten felettébb megáldotta együttlétünket. (13. kép)

13. kép: Ifjúsági nyári tábor - Hejce, 2005.

3.5.6. Közösségünk kapcsolatai

Aliansz kapcsolatok

Közösségünk régóta az Aliansz Mozgalom tagja. A háborút követő évektől a miskolci evangéliumi közösségek között jól működik az aliensz kapcsolat. Helyileg a következő közösségek tartoznak ebbe a körbe:

- Keresztyén Testvérgyülekezet
- Baptista gyülekezet
- Evangéliumi Pünkösdi gyülekezet
- Metodista gyülekezet
- Református Egyház egyes gyülekezetei
- Óskeresztyén gyülekezet (Egy ideig kiléptek ebből a körből, de most ismét csatlakoznak)

A gyülekezetek képviselői havonta jönnek össze különböző helyszínen közös imádkozás céljából. Ebből kifolyólag jó az ismeretség és a kapcsolat a város evangéliumi gyülekezetei között. Minden év első hetében az Aliansz Szövetség programja keretén belül a közösségek összejönnek és együtt imádkoznak a programban javasolt imatémákért, városunkért. Mivel nagy létszámú alkalmak, így három gyülekezet tud helyt adni ezeknek az imaalkalmaknak. Baptista gyülekezet, Pünkösdi gyülekezet és a Testvérgyülekezet. Ez egy olyan ránk maradt jó örökség, melynek folytatását fontosnak tartjuk és továbbra is szeretnénk az aliensz kapcsolatainkat ápolni.

Külföldi kapcsolatok

A kommunista időkben több nyugati országból kapott a közösségünk segítséget. Evangéliumi könyveket, bibliákat és egyéb segélyeket hoztak számunkra. A segítség mellett az ige bátorítását is mindig hozták magukkal, így több nyugati testvérrel jó kapcsolata épült ki a gyülekezetnek. Többek között kapcsolatunk van az Egyesült Államokban, Angliában, Németországban. élő testvérekkel.

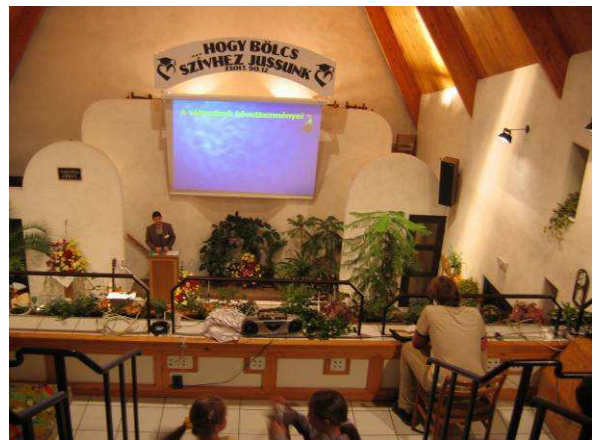
A rendszerváltás után szabadabb volt az út, így ezt kihasználva evangélizációs hetek megtartására, igetanításra kértük testvéreinket. Bódvaszilason (Miskolc vonzáskörzetébe tartozó kis gyülekezet) több mint tíz éve minden év februárjában jön egy angol testvér evangélizálni. A nyugati kapcsolatok mellett a keleti országokban élő testvérekkel is vannak kapcsolataink. Szlovákia, Erdély. Erdélybe több miskolci testvér vitt segélyeket éveken keresztül, mely akciókból ma is élő kapcsolatok alakultak. Az erdélyi testvéreinkkel jelenleg is igen aktív a kapcsolatunk.

3.5.7. Miskolci ifjúsági konferenciák

Miután felépült a gyülekezeti házunk, többször emlegettük, hogy ha Isten megáldott bennünket ezzel a szép nagy épülettel, akkor használjuk is azt ki. Említés szintjén nem egyszer felmerült egy országos ifjúsági konferencia megrendezésének a gondolata, de a megvalósításához csak 1998-ban jutottunk el. Abban az évben volt először országos őszi ifjúsági konferencia, mely hagyománnyá vált és azóta is évről évre megrendezzük. Az alkalmak, amikor az ország több gyülekezetéből jövünk össze, nagy áldásként szolgálnak, a találkozások, ismeretségek, barátságok kialakulása és az ige üzenete tekintetében. A hazatérő vendégeink mindig jó véleménnyel, feltöltődve tértek vissza otthonukba. Számunkra a felkészülés is közösségformáló esemény, ahol minden fiatalnak lehetősége van az Urat szolgálni különböző módon. Azaz nem csak fiatalnak, hiszen ezeket a megmozdulásokat a gyülekezet egésze vállalja fel. Van, aki imádságban, van aki anyagiakkal, mások fizikális segítségükkel és különböző módon járulnak hozzá ehhez a munkához. Ilyenkor felpozsdujl az egész gyülekezet. Az elmúlt két alkalommal bővítettük a meghívottak körét, így már nem csak a magyarországi, hanem az erdélyi fiatalokat is hívtuk. Először szerény létszámmal képviselték magukat Kolozsvárról, de tavaly már egy nagy busszal és több autóval jöttek Erdély több gyülekezetéből. Volt olyan vámosgálfalvai fiatal, aki a konferencián adta át az életét az Úrnak. Az elmúlt évben több mint kétszázan gyűltünk össze (14. kép). A magas létszám nem kis feladatott rótt ránk az étkeztetés és az elszállásolás tekintetében. Azt tartjuk jónak, hogy a vendég fiatalok lehetőleg gyülekezetünk családjainál kapjanak szállás, így van lehetőség a vendégszeretet gyakorlására és a kapcsolatok ápolására, esetleg új kapcsolatok kiépítésére. Természetesen nem tudunk minden fiatalot családjuknál elhelyezni, így a gyülekezeti házunkat is használjuk erre a célra.

Hiszem, hogy a mai rohanó, anyagi világunkban szükség van az e fajta megmozdulásokra. Kell, hogy a programok ne csupán költségtérítéssel legyenek, hanem otthonainkba meghívjuk testvéreket, gyakorolva feléjük az ige által kért vendégszeretetet. Szükség van arra, hogy a fiatalok hallják Isten ígését, az ige alapelveit, hogy az életükben alapulvó lehessen.

Jó az, ha keresztyén fiatalok egymás közösségében találják otthonot és érzik jól magukat, így csökken a világ csábítása. Vannak értékek, melyeket elődeink felismertek, az Ige alapján gyakoroltak és ezeket nekünk sem szabad elhagynunk, szembe kell fordulnunk a világ elnyomásával.

14. kép: Ifjúsági konferencia - Miskolc, 2004

3.5.8. Sátorevangélizációk

Megfogalmazódott bennünk a gondolat, tapasztalva, hogy milyen nehéz behívni az embereket a gyülekezetbe, menjünk ki az emberek közé. Így jutottunk el a sátorevangélizáció ötletéhez. Példa értékű volt számunkra a baptista testvérek sátorevangélizációs szolgálata. Ők már jártasak voltak az e fajta megmozdulásban és jó eredményekről számoltak be. A dömösi Biblia Centrum kapott egy óriási nagy sátrat és annak tartozékait külföldről. Ezt a sátrat hoztuk el Miskolcra és az engedélyek megszerzése után az egyik forgalmas téren felállítottuk, majd két évvel később a város egy másik pontján ismét felállítottuk az evangélizációs sátrunkat. Mindkét alkalommal egy egész héten állt a sátor nyitva az érdeklődők számára. Délutánonként gyermekprogramok voltak, esténként pedig szólt az evangélium.

Több előadót hívtunk meg az ige hirdetésére. Énekszolgálatok, pantomim jelenetek, személyes bizonyágtételek színesítették az alkalmakat. Esténként az alkalmak után evangéliumi filmeket vetítettünk azok számára, akik szívesen maradtak továbbra is ott. Jelentős anyagi vonzata volt ezeknek a heteknek, de az Úr kirendelte a szükséges hozzávalót. Sok evangéliumi könyv is elkelt ezeken a heteken. Nagy megmozdulása volt ez a közösségünknek. A felkészülés mellett az őrző szolgálaton keresztül a sátorállítás és lebontásig mindent együtt csináltunk. Oly annyira ki mentünk a gyülekezeti házunkból, hogy még a vasárnapi alkalmakat is kint tartottuk.

Mint mindig, a közös szolgálat, a sok munka és az egységes cél összefűzte a gyülekezetünket. Arra a megállapításra jutottunk, hogy óriási szükségünk volt arra, hogy egységesen, közös cél érdekében összefogjunk és végezzük a munkát. Talán többet „profitált” a közösségünk ebből, mint amennyit adtunk.

3.5.9. Ifjúsági órák, fiú- és lány órák

Gyülekezetünk életében az ifjúság élete mindig is aktív volt. Az ifjúsági órák mellett kirándulások és egyéb közös programok színesítették ifjúsági életünket. Az ifjúsági órákra mindig szívesen jártak fiataljaink, ahol az együttlét öröme mellett jelentős hangsúlyt kapott és kap ma is az igével való foglalkozás. A cél az, hogy akik még nem Isten gyermekei, azok döntsenek Jézus Krisztus mellett, akik pedig már döntöttek, azok növekedjenek a hitéletben és épüljenek be a gyülekezet életébe.

Fontos szerepe volt ebben a fiú és lány óráknak, ahol a két nem havonta egyszer különváltva jött össze. Az 1980-as évek végén néhány fiú nagy érdeklődést mutatott Isten igéje iránt és többször összejöttek, hogy az igét tanulmányozzák. Amikor ez rendszeressé vált, Madarász István felkarolta ezt a kis fiú csoportot, így jöttek létre a fiú órák, melyet kéthetenként tartottak. Ezzel párhuzamban megalakult a lány óra is. Sokan elmondhatjuk, hogy a fiú órák nagy áldásként szolgáltak. Éveken keresztül Madarász István panellakásában jöttünk össze. A hét tagú család mellett kéthetenként biztosítva volt az egyik szoba az összejövetel céljából. Az ige tanulmányozása után jó sok szelet zsíros kenyér és hagyma mellett a személyes, életünk, akár intimebb területeit is érintő problémáit tudtuk megbeszélni és az Úr elé vinni imádságban. Később folytatódott a fiúóra hagyománya és amikor mi fiatalabbak vettük át az ifjúság közötti szolgálatot, átadtuk az, amit tanultunk vezetőinktől.

3.5.10. Gyülekezeti életünk ma

Jelenleg aktív életet él a közösség a gyülekezetben, alkalmaink és szolgálataink révén. Hétfőnként, havonta kétszer férfi órára jönnek össze a férfitestvérek, a többi hétfőn munkatársi és presbiteri órát tartanak.

Minden szerdán van alkalom a gyülekezet tagjai számára. A hó első szerdáján családi imaóra, majd imaóra, azután házikör, és végül a hó utolsó szerdáján gyülekezeti óra van. A családi imaóra alkalmával gyermeknevelési és a családot segítő igei témákkal foglalkozunk, majd a családokért és gyermekekért (beleértve az életüket a világban élő felnőtt gyermekeket is) imádkozunk.

Az általános imaórán, közösségünket érintő imatémákért és egyénileg felvetett imatémákban imádkozunk. Jó hagyománya imaóráinknak, hogy az egész közösség letérdelve viszi az Úr elé az imatémákat, és hosszú időt töltünk imádsággal.

A házikörök szerdáján a város több pontján családoknál jönnek össze a testvérek, ahová esetenként a családias légkört kihasználva, vendégeket is hívnak.

A gyülekezeti óráinkon közösségi életünket érintő Ige-tanítások hangzanak el. Utána a gyülekezeti életünk gyakorlati, hétköznapi dolgait beszéljük meg.

Havonta egyszer, csütörtökön női óra van, ahová gyülekezetünk nőtestvér tagjai járnak.

Péntekenként a 18 éven felüli fiatalok ifjúsági órája van, ahol az Ige tanulmányozása mellett, énekléssel és kötetlen beszélgetéssel töltjük ki az erre szánt időt. Szombatonként a tizenéves fiataloknak van ifjúsági együttlétük az előzőhöz hasonló módon.

Havonta egyszer péntekenként házastársi óra van.

Vasárnap délelőttönként kenyértörési alkalmunk van. A kenyér megtörésére Igék felolvasásával, énekléssel, imádsággal készülünk. Ezt követően szisztematikus Biblia-tanulmányozást folytatunk. A délelőtti alkalommal párhuzamosan gyermekórák folynak. Esténként Biblia órát és evangélizációt tartunk, ahová sok érdeklődő is jár. Az alkalom után a fiatalok egy csoportja „fakultatív” módon összejön imádkozni.

Ifjúságunk évente többször megy kirándulni, élve a Bükk adta lehetőségekkel, telenként pedig egy egész hétvégét töltünk el kikapcsolódásként egy csendes helyen, távol a város zajától. Esetenként gyülekezeti kirándulást is szervezünk, melyben a gyülekezet apraja - nagyja is részt vesz.

Összekötve a kellemest a hasznossal, néhány testvérünk hetente összejön egy foci meccsre, ahová hitetlen barátaikat is elhívják.

A már említett aliansz kapcsolatokon túl, Miskolc közeli településeken élő református lelkész testvéreink meghívásának eleget téve, ökumenikus imahetekken is részt veszünk. Igével, énekkel, bizonyágtétellel szolgálunk ezeken az alkalmakon. A lehetőségekkel élve, különböző konferenciákon, testvéri találkozásokon szoktunk részt venni.

Gyülekezetünkben az aktív közösségi élet és annak áldásai mellet nehézségek is felmerülnek, melyeket az utóbbi években fokozottabban éltünk át, de továbbra is keressük Isten akaratát, útmutatását egyéni és közösségi életünkben. Szeretnénk, ha az Úr, oly módon ahogy elődeinket felhasználta, bennünket is tudna használni országának építésében.

3.6. GYÜLEKEZETÜNK HITVALLÁSA

I. ALAPELVÜNK

Hitünk, tanításunk és életünk a teljes Szentírásan (Ószövetség és Újszövetség) épül fel, és azt, mint lezárt kijelentést tartjuk ma is irányadónak. Amit ebből megértünk, azt Isten segítségével tanítjuk, és életünkben megvalósítani igyekezünk.

II. VALLJUK ÉS TANÍTJUK

1. Istenről:

Isten Szent Háromság: Atya, Fiú, Szent Szellem (Szent Lélek), Egy Örök Isten. Ennek a titkát megérteni nem tudjuk, de a Biblia kijelentése alapján alázattal elfogadjuk.

2. Jézus Krisztusról:

Jézus Krisztus Isten egyszülött Fia, valóságos Isten. A Szent Szellemtől fogant, szüztől születve, testet öltött, valóságos emberré lett. Büntelen életet élt, majd kereszthalált szenvedett, vére árán megfizetve a bűn adósságát az emberért, de harmadnapon dicsőséges testben feltámadt, és felment a mennybe. Így lett Ő a világ Megváltója, aki kizárólagos út Istenhez, az emberiség egyetlen reménye. Ő most is az egyetlen közbenjáró Isten és ember között.

3. A Szent Szellemről:

A Szent Szellem a harmadik isteni személy, aki bizonyosságot tesz Krisztusról, megtérést munkálva az ember szívében. A Szent Szellem valósítja meg bennünk Krisztus életét, és alakítja ki az Ő jellemvonásait, vezet minket, és képessé tesz a győzedelmes hívő életre.

4. A Bibliáról:

A Szentírás Isten kijelentése, Istentől ihletett, és teljes mértékben megbízható, tévedhetetlen, melyet Isten azóta is minden lényeges hibától megőrzött. A Szentírást a Szent Szellem teszi érthetővé, élővé és hatóvá.

5. **A teremtésről:**

Isten az anyagi és a szellemi világ teremtője, aki azt jónak alkotta. Ő a világmindenség szuverén Ura és fenntartója.

6. **Az emberről:**

Isten az embert „a saját képére és hasonlatosságára” teremtette, de a Sátán lázadása által bejött a világba a bűn, a romlás és a halál. Őszüleink bukása miatt minden ember bűnben született illetve születik, aminek következménye halál és a kárhozat, ezért van szüksége mindenkinek megváltásra.

7. **Az üdvösségről:**

Jézus Krisztus hív minden bűnös embert. Akik megtört szívvel, hittel és bűnbánattal Őhozzá jönnek (megtérnek), azoknak ingyen kegyelemből üdvösséget ad, igaznak nyilvánítja, és új élettel ajándékozza meg (újonnan szüli) őket. Ez az új élet nem a régi megjavítása, hanem Krisztus élete a Szent Szellem által. A jó cselekedetek által nem lehet üdvözülni, azok a Szent Szellem gyümölcse(i) a már újonnan született hívő életében. Isten Szelleme lakozást vesz, és üdvbizonyosságot munkál azokban, akik új, örök életet nyertek Krisztusban. Ő bizonyosságot tesz a mi szellemünkkel együtt, hogy Isten gyermekei (Jézus Krisztus vére alapján testvérek) lettünk, és hit által őrzi az övéit az üdvösségre. Ugyanakkor az örök kárhozat valóság, amelyben azoknak lesz részük, akik az isteni hívó szót elutasították.

8. **A Gyülekezetről:**

Istennek egy és egyetlen Gyülekezete (Egyháza, Eklézsiája, Krisztus Teste) van, az Ő kiválasztottjai. A Gyülekezet Feje Krisztus Jézus, tagjai testvérek Őbenne. Minden újonnan született keresztyén ember, aki Jézus Krisztusban hisz, Őt személyes megváltójának és Urának vallja, a Testhez tartozik. Ők újonnan születésük pillanatában bemerültek a Szent Szellembé és Általa a Krisztus Testébe. A Gyülekezet minden egyes tagjának feladata az evangélium megélése, és az arról való bizonyágtétel.

9. Jézus Krisztus visszajöveteléről:

Jézus Krisztus visszajövele, amikor magához veszi a Gyülekezetet (elragadtatás), közel van. Ezt követően Jézus Krisztus újból eljön nagy hatalommal és dicsőséggel, megítéli az akkor élőket, és felállítja uralmát (millennium) a Földön. Ezután következik az utolsó ítélet, majd Isten új eget, és új Földet teremt.

III. HITÉLETI GYAKORLATUNK

Mint Jézus Krisztus felszabadító erejét megtapasztalt emberek, egymással az élet és a szeretet közösségének kapcsolatában állunk. Ebből adódik, hogy a helyi gyülekezeteink sehol sem alkotnak szervezeteket (organizációkat), hanem a közösségi életünk mindenütt az élő szervezet (organizmus) élettörvényei szerint alakul és folyik.

Közösségeinkben nincs a szokásos értelemben vett, és a szervezetekre jellemző vezetőség, vagy egyszemélyi, fizetett vezető, lelkész. Az isteni (jó) rendnek megfelelően és arra vigyázva, minden helyi gyülekezetben vannak olyanok, akik felelősséget viselnek a gyülekezet szellemi vezetésében, a bátorításban és intésben – a gyülekezeti fegyelem Biblia szerinti gyakorlásában. Így a gyülekezetek a hitben idősebb és szellemi adományokkal felruházott előljárók vezetése és felvigyázása alatt élnek.

- 1) A gyülekezeti közösség tagja csak tudatos hittel rendelkező, újonnan született és csatlakozni kívánó testvér lehet.
- 2) A kenyér megtörését (úrvacsora) minden vasárnap (alkalmanként máskor is) gyakoroljuk Istennel és egymással való közösségünk kifejezése céljából. Jézus Krisztus önmagát feláldozó és szétosztó élete jegyében emlékezünk Őreára, és ezzel is hirdetjük az Ő halálát. Ez a legjellegzetesebb összejövetelünk. Vállaljuk a kenyér megtörésének közösségét bármely, más keresztyén közösséghez tartozó, újonnan született, rendezett életű testvérral is.
- 3) Gyermekkeresztiséget nem gyakorolunk. Viszont alámerítésben részesítjük azokat, akik személyesen bizonyosságot akarnak tenni Krisztusban való hitükről és Istennek átadott életükről.

- 4) Gyülekezeti közösségi életünk egyszerű, természetes és előírt formaságoktól mentes.
- 5) Az emberi élet megkülönböztetett alkalmain (házasságkötés, születés, temetés, stb.) is megragadjuk a lehetőséget az evangélium hirdetésére.
- 6) A gyülekezetekben nincsenek emberek által meghatározott rangok, hivatalok, tisztségek. A különböző szolgálatokat, így az igehirdetés, a pásztorolás - tanítás, a gyülekezeti életgyakorlat és a kormányzás szolgálatait, az előljárói és diakónusi szolgálatokat, belső indítás, Istentől nyert megbízatás és „kegyelmi ajándékok” alapján férfitestvérek végzik. Ezek a testvérek felelősséggel tartoznak Istennek és a helyi gyülekezetnek. A Biblia szerint szükséges, hogy “példaképei legyenek a nyájnak”. A megbízatást a gyülekezet felismeri és elfogadja, de a méltatlan életű szolgálót leállítja.
- 7) A Biblia szerint a gyülekezeteinkben a nőtestvérek nyilvános közösségi alkalmakon nem taníthatnak, nem prédikálhatnak, előljárói szolgálatot nem tölthetnek be, de hitükről bizonyosságot tehetnek (szóban, írásban és énekekben). Ezen túlmenően Isten sokféle szolgálattal bízhatja meg őket, pl. együttműködés a diakóniai szolgálatban, gyermekek Biblia szerinti nevelése és tanítása, vendégszeretet gyakorlása.
- 8) A gyülekezetek anyagi és egyéb terheit a közösség tagjai belső indíttatás alapján önként vállalják. A rászoruló testvéreket (pl.: öregeket, munkaképteleneket, betegeket, stb.) a lehetőségeink szerint segítjük és támogatjuk. Az állam anyagi, pénzügyi támogatását nem igényeljük.
- 9) Minden helyi gyülekezet önálló és független hitéleti közösség. Alá- és fölérendeltségi viszony nincs közöttük, hanem minden helyi gyülekezet közvetlenül Krisztusnak engedelmeskedik, és Neki tartozik számadással. A gyülekezeteket egymással a szellemi kapcsolat, valamint a szeretet és szolgálat közössége köti össze. A szolgálat közösségének mértéke és mélysége Krisztushoz illetve a Bibliához való azonos hűség alapján áll fenn és fejlődik.²

---

² Magyarországi Keresztyén Testvérgyülekezetek hitelvei és életrendje, 2004. (részlet)

4. ÉLETRAJZOK

4.1. Bevezetés

Gyülekezetünk történetének áttekintésekor fontosnak tartom, hogy néhány, közösségünk életében jelentős szerepet betöltő testvér személyes élettörténetét, a ránk maradt ismeretek alapján röviden leírjam. Dolgozatomban mindössze három testvér, Roth Annie, Ungár Aladár és id. Madarász Lajos életrajzát írom le. Mindez azért lényeges, mert ezen testvérek élete, hite, munkássága örök tanulság a jövő nemzedék számára. Nem könnyű e három testvér kiválasztása, mivel sok gyülekezeti tag élete, kevésbé látványos, de jelentős munkálkodása hasonló mértékben járult hozzá gyülekezetünk épüléséhez, növekedéséhez.

„Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik az Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljete életük végére, és kövessétek hitüket.”

(Zsid. 13:7)

4.2. Roth Annie

Zsidó származású lány volt. Először a spiritizmus fogja volt, később, a húszas évek végén Jézus Krisztusban hitre jutott. Magyarország észak – keleti részén, Miskolcon lakott. A város központjában fényképész műterme volt. Miután az egyik legjobb fényképész volt a környéken, így sokan ismerték és sokan mentek hozzá fényképezkedni. Ő nem csak a jó fényképeket ajánlotta a vevőinek, hanem munkája közben bizonyosságot tett és Jézus Krisztus Evangéliumát adta tovább. Esténként a lakásán Biblia órákat tartott, melyre meghívta a vevőkörét. Idő multával így jött létre egy kis közösség a lakásában, amely nappal fényképészeti műterem, este pedig gyülekezeti terem volt. A harmincas évek végén Magyarországot is elérte a nemzeti - szocialista zsidóüldözés. A magyarországi halállistán több mint 740 ezer zsidó személy neve szerepelt, akiket Auschwitz- ba kellett deportálni. Roth Annie először a város zsidó gettójába került, majd az auschwitzi koncentrációs táborba deportálták a többi fogollyal együtt. Úgy tűnt, hogy Roth Annie megmenekülhet, mivel menlevelet kapott Kiss Ferenc egyetemi professzor közbenjárásával, aki akkor a Szabadegyházak elnöke volt Magyarországon. Mivel az akkori vezetés is nagyra értéke a professzort, elfogadták a keresztyén zsidókért való közbenjárását. A professzor azon indok alapján kérte megmentésüket, hogy a hívő keresztyének becsületes polgárok és az államnak vigyáznia kell, hogy az ilyen embereket el ne veszítse. Így sikerült egy menlevelet kijárni Roth Annie részére is. Habár ezzel a menlevéllel megmenekülhetett volna a további üldöztetésétől, de ő ezt a lehetőséget visszautasította. Mint született zsidó, az üldözött zsidók sorsát nagyon a szívéen hordozta, ezért a reménytelenségben szenvedő embereknek reménységet kívánt nyújtani Jézus Krisztus által. Úgy gondolta, hogy éppen ezektől az emberektől nem szabad a Jézus Krisztusról, mint Messiásról szóló üzenetet megvonni. Sajnos már a gettóban elutasították Annie bizonyágtételét, de mindezek ellenére – élete veszélyeztetésével számolva – nem mondott le az Evangélium ügyéről, így a többi zsidóval együtt ment Auschwitz- ba. Elment, de nem jött vissza. A miskolci gyülekezet elveszítette alapítóját. Megmaradt az a búcsúlevél, amit elutazása előtt írt Kiss Ferenc orvosprofesszornak:

„Miskolc, 1944. június 1.

Drága Professzor Úr!

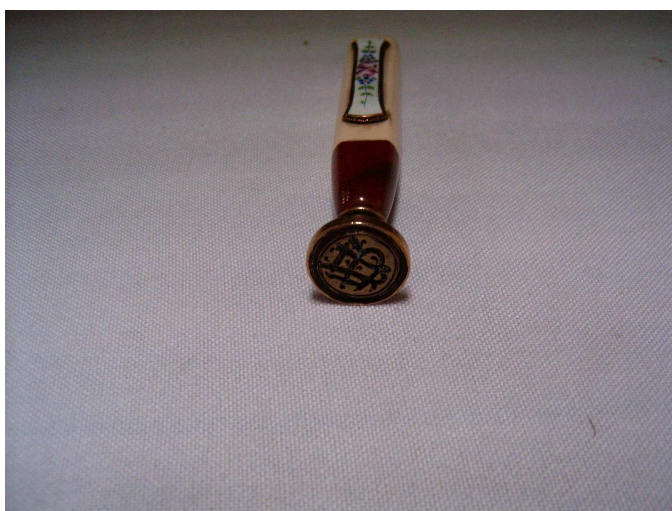
Pár napon belül visznek el minket innen a gettóból, s szeretnék még drága Professzor Úrtól is elbúcsúzni, akit nagyon szerettem és becsültem.

Hogy nekem mit jelentett elszakadnia gyülekezettől, azt egyedül Isten látja, s ha az Úr Jézus pillanatról, pillanatra nem erősítene engem, nem tudnám elviselni ezt a fájdalmat. Sok nehéz harcon kellett átmennem, míg most végre odaszántam magam a szenvedésekre és a halálra. Nem hiszem, hogy bárkinek is könnyű harc lenne ez. Nagyon hálás vagyok azért a 15 boldog és csodálatos évért, amit ezen a földön kaptam, mint Isten gyermeke Krisztusban, aki kimondhatatlan érték számomra, s aki elkísér most utamon. ”Ha egykor szerettelek, úgy az most vagyok ... ” Köszönöm a Professzor Úr és a gyülekezet szeretetét. Ne szűnjenek meg értem imádkozni, hogy jó bizonyosága tudjak lenni az én Megváltómnak! Tudom, hogy az Ő ereje a gyengékben hatalmas, s ez vigasztal engem. Milyen jó, hogy nem örökre kell elbúcsúznom az én drága testvéreimtől. De csodálatosan szép lesz majd újra együtt lenni az Atyai házban!

Az itteni zsidók, még mindig nagyon kemények, de majd puhulnak később, hiszem!

Sok szeretettel üdvözlöm a gyülekezetet, s külön a Prof. Urat és a feleségét. Kérem, hogy bocsásson meg mindent nékem – Róma 8:35-39.

Roth Annie”³

*15. kép: Roth Annie pecsétnyomója
(Gyülekezetünkben megtalálható)*

³ Lukátsi Vilma – Élő kövek 138. oldal.

4.3. Ungár Aladár

Svájcban is ismert volt testvéri körökben. Mindig örömmel fogadott, nagyra becsült testvér volt, sokaknak barátja és atyja. Fiatalemberként átadta magát az úgynevezett „élet örömeinek”. 19 éves korában az Üdvhadseregek meghívója különleges módon felkeltette érdeklődését. Budapesten több mint négy órás beszélgetést folytatott az ottani Üdvhadsereg ezredesével, Rothsteinnel. Amikor Rothstein testvérrel letérdelt imádkozni, Isten megmutatta számára bűneit, melyet sírva vitt az Úr elé és ily’ módon tartott bűnbánatot. Felismerte, hogy a Názáreti Jézus, Messiása és Üdvözítője. E képen jutott el az újjászületésre. Bár ugyanezen az estén elment egy, még régebben megbeszélte táncmulatságra, azonban ott már nyíltan beszélt a Jézus Krisztussal való találkozásáról. Jézus Krisztus követésénél, e szilárd elhatározásánál még akkor is kitartott, amikor a szülői ház bezárult mögötte. Szorgalmasan munkálkodott az Üdvhadseregben, mint aktív bizonyoságtévő az Úrért. Munkálkodása közben megismerkedett későbbi feleségével, Emma Kroll-lal, aki az Üdvhadsereg szolgálatában Budapestre jött. Amikor írásban megkérte a kezét, a következő sorrendet állította fel tisztázás végett: első helyen az Úr áll, utána a testvérek jönnek és csak azután következik a menyasszony. Eljegyzésüket 1930-ban tartották. Néhány év múlva Berliner Hugó testvér által, lépett be a budapesti gyülekezetbe. A gyülekezet Kiss Ferenc vezetése alatt állt és szép fejlődésnek indult. A testvérek ezt a zsidó keresztyént azzal az örvendetes megállapítással fogadták be, hogy a gyülekezetük egy valódi őskeresztyén gyülekezet, melyhez zsidók és „pogányok” tartoznak. Isten áldása és munkája révén néhány év múlva több mint kétszáz testvér tartozott a gyülekezethez, és ennek nagy része zsidó származású volt. Ungár testvér szorgalmas Biblia tanulmányozás által növekedett az Írás ismeretében és később hetenként Biblia órát tartott a közösségben. 1945. július 30-i engedéllyel létrejött a Szabadegyházak Szövetsége, amelynek elnöke Kiss Ferenc orvosprofesszor lett, titkára pedig Ungár Aladár. A kezdetnél az ő neve nem merült fel, mivel soha nem törekedett tisztségre, hivatalra. A szellemi szolgálatot hit által, kizárólag Isten megbízásából kívánta teljesíteni. Mindennapi költségeiket a könyvkereskedés bevételeiből kellett fedezniük, mivel akkoriban egy evangéliumi könyvkereskedést vezetett.

Nehéz anyagi helyzetüket, feleségével közösen Istenre bízta. 1953-ban a magánvállalkozásokat államosították, s mivel az állam evangéliumi irodalmat nem terjesztett, így az iratterjesztés megszűnt. A gyülekezet vezetői följánlották Ungár testvérnek, hogy szolgálata viszonzása képen anyagi ellátásukról gondoskodnak, mégpedig az Ige alapján, amely szerint: „Méltó a munkás a maga bérére” (I. Tim. 5:18.), de ez ellen Ungár Aladár egy másik Igével válaszolt: „Ingyen kaptátok, ingyen adjátok!” (Luk. 10: 10). Műszaki fordítóként szerette volna kenyerét megkeresni, melyet azonban a professzor nem látott helyénvalónak, mondván: „Andi idejéből vétek lenne bármit is átengedni olyan célra, amely nem Isten dolgaira vonatkozik”. A Szabadegyházak Szövetségének titkáráként, fizetett tisztviselő lett. Ez az intézmény kertet volt a hívő közösségek működésére, lehetőség, amit nekik kellett megtölteniük tartalommal. Akik kezdeti időkben ott dolgoztak, hitükből és meggyőződésükből fakadóan ezt meg is tették. Vass Ferenc baptista prédikátor, halála előtt így írt: „... köszönöm az Úrnak, hogy Kiss Ferenc professzorral és Ungár Aladárral egy évtizedet (amely második Mohácsa volt Magyarországnak) végigdolgozhattam, és velük tapasztalhattam meg, hogy 1950-től 1960-ig is működött a tűzoszlop és ködoszlop ...” – és búcsúzóul azt fűzte a levélhez, amit a Testvérgyülekezetnek küldött: „... elődeitek kőszáli sasok voltak, testvéreim, ti is sasfészekben születtetek, és gondoljátok meg, sasoknak nem lehetnek nádi verebek az utódai ...”. Hamarosan ismertté vált különböző magyarországi gyülekezetekben. Sokan, köztük egyházi teológusok is hallgatták szolgálatait és tanácskéréssel fordultak hozzá. Más országokban is egyre ismertebb lett. Különösen mióta 1936-ban és 1947-ben James Stewart evangéliumi szolgálata révén, melyet ő tolmácsolt egy ébredési folyamat indult meg. A miskolci gyülekezetben is áldásos szolgálatot végzett. James Stewartot is ő hozta el a miskolci közösségbe, akinek a szolgálata révén hitre jutott Madarász Lajos, a gyülekezet későbbi vezetője. Ungár testvér a miskolci gyülekezetet bázisként használva szolgált Nyíregyházán, a Bódva völgyében, és sok más, Miskolc környéki településen. Ezek után megbetegedett és egy súlyos műtétet követően, 1959-ben végleg Németországban, felesége szülővárosában telepedett le. Ránk maradt egy ajánlólevél, melyet Pócsy Ferenc és Kis Ferenc professzor írt a németországi testvéreknek.

Ajánlólevél

„Ungár Aladár testvér hűséges és áldott szolgálatot végzett a Testvérgyülekezetben Magyarországon, de mindenhol Isten gyermekei között. Szolgálatának huszonhat éve alatt gyülekezetünket látogatta és gondozta, és tette ezt a szomszédos országokban is, ha alkalom adódott rá. A budapesti gyülekezet vezető elöljárója (vénje) volt, hordozta a terheket, a szellemieket éppen úgy, mint az anyagiakat. Különösen sokat szolgált az evangéliumi irodalom terén, ezt áldozatos módon végezte, egész erejét belevetve, önmagát soha nem kímélve. Szolgálatok sok áldást hagyott maga után, amit ma még jól lemérni sem tudunk. Távozása nagy veszteség mindannyiunk számára. Őt és kedves feleségét az Úr szeretetébe és gondoskodásába ajánljuk, és ugyanúgy ajánljuk őket mindenütt a testvériségnek és a testvérek szeretetébe minden országban!

A magyarországi Testvérgyülekezet nevében:

*Pócsi Ferenc   Kiss Ferenc prof.
a Budapesti Testvérgyülekezet elöljárói*

Budapest, 1959. szeptember 4.”

Németországban, feleségével együtt intenzíven szolgált külföldre szakadt magyarok, és Magyarországon élő testvérek felé is. Szolgálatait egyrészt rádión keresztül hallhatták, másrészt az általa szerkesztett magyar folyóirat (Vetés és Aratás) révén olvashatták. Az újság 18000 példányban jelent meg és a világ minden tájára elküldték. Az Úr sok betegséget és szenvedést engedett meg számára. A II. világháborúban szenvedett, mint zsidó a nemzeti szocialisták üldözésétől. Hétszer vitték munkaszolgálatos táborba, azonban csodálatos módon mindig megmenekült. Újtestamentumot vitt mindig magával és szétosztotta azokat. Társai szívesen mentek vele vízért, hogy hallják, amit Jézusról beszélt. Tizennyolc éves korában egy baleset következtében elvesztette egyik veséjét. Negyven éves korában ennek következményeként két súlyos vese műtéten ment keresztül. Ezzel kapcsolatban komoly cukorbetegséget állapítottak meg. 1957-ben bélrák miatt operálták. Kiss Ferenc professzor véleménye szerint csoda volt, hogy a műtétet átélte és hogy problémája nem tért vissza annak ellenére, hogy a műtét következményeitől egészen haláláig szenvedett.

A súlyos cukorbetegség erősen károsította vérkeringését. 1960-ban megkezdődött az ujjakon és a lábakon megkezdődött az amputáció. 1961-ben egyik lábát teljesen amputálni kellett. 1968-ban tüdőtuberkolózisban betegedett meg és végül 1970-ben le kellett a másik lábát is amputálni. Betegségei ellenére fél lábbal is konferenciákat és testvéreket látogatott. Egészen a hazatéréséig, az utolsó napokig szolgált. 1970-ben, halála előtt a következőket írta: „egy énekre kell gondolnom:

A túlsó parton nincs szenvedés, a túlsó parton csak öröm vár,

A túlsó parton már nem sírunk, a túlsó parton ott vár az Úr!

Mindkét lábamat elvesztettem, de Ő szárnyakat adott nekem, fel tudok emelkedni a kényszer korlátozásai felé, nem kell fekve maradnom a porban, fentről mindent másképp lát az ember”. Végezetül 1970 novemberében költözött haza Urához.

16. kép: Ungár Aladár (1905-1970)

4.4. id. Madarász Lajos

1913 július 23-án született Sajólénártfalván az akkori nagy Magyarország Gömör Vármegyében egy Sajó parton lévő kicsiny házban. Szülei pedagógusok voltak Máramaros Vármegye Alsóróna településén. Édesapjának az I. világháború idején katonának kellett vonulnia, de később épségben hazatért. 3 testvére született (Gyurka, Laci és Boriska), így mindössze 4-en voltak testvérek. Édesapját hadifogságba vitték Oroszországba, majd e nehéz helyzet miatt Édesanyja nővére gondozására bízta a 6 éves Lajost. Így került el Visekre (ma Ukrajna területén van), ahol egy református iskolába kezdett el járni. Később Édesanyjához visszakerült, aki Burgerlandban egy Raks nevű faluban (ma Ausztria területén van) tanított, így az iskolát ott folytatta. Mivel a tanítás németül folyt és a barátok is csak németül beszéltek, így hamarosan megtanulta a nyelvet és itt találkozott először a fogságból hazatért Édesapjával. Gyermekkorában, szülei vallásossága révén katolikus és református templomokban (Édesapja református, Édesanyja katolikus volt) sokszor hallgatta az igét.

Ausztriából Magyarországra költöztek, majd Nagymegyerre, mely falut Csehszlovákiához csatoltak. Ott fejezte be az elemi iskolát, majd Pozsonyba került gimnáziumba, azután a Prágai Károly Egyetemre került, matematika fizika tanári szakra. Mivel szülei súlyos anyagi nehézségbe kerültek és nem tudták a tanulmányaiban támogatni, így ott kellett hagynia az egyetemet, de hogy ne szakadjon félbe a tanulmánya, Pozsonyba, egy pedagógus iskolába iratkozott be, ahol tanítói oklevelet szerzett. Később a pozsonyi magyar nyelvű iskolában tanított matematika-fizika szakon, majd több településen tanított. Később az Egri Főiskolán szerezte meg a polgári iskolai tanári oklevelet. Ezzel az oklevéllel kezdett el tanítani Miskolcon a Diósgyőri Fiúiskolában egészen 1961-ig. Mind e közben, még egyetemista korában megismerkedett későbbi feleségével, Boros Marikával (Csuri néniel), aki mikor a „vallási tébolyba esett” nagybátyjánál nyaralt, megismerte az igazi keresztyén életvitelt nagybátyján keresztül és meglátta, hogy nem vallási örült, hanem igaz hívő ember. Vida Sándor szolgálata révén fogadta el Jézus Krisztust megváltójaként és hívő leányként tért haza nyaralásából. Csuri néni beszélt neki találkozásuk (ekkor még menyasszonyjelöltje volt) alkalmával Jézus Krisztusról, a miskolci gyülekezeetről, de ő ezt elutasította és óvva intette kedvesét, hogy ne foglalkozzon komolyan ezekkel a dolgokkal, mert ő is vallásos tébolyba fog esni.

Sok hatástalan invitálás után eljött az idő, amikor Lali bácsi kedvesével végre elment Miskolcra a nagynénihez és nagybácsihoz, akik bizonyoságot tettek neki, de mindez pingpong labdaként csapódott le róla. Abban az időben jár Miskolcon Stuart Jakab, skót futballista, aki evangélizált a Testvérgyülekezet szervezésében 1939 tavaszán. Mivel papot hallott prédikálni, de futballistát még nem, így elment erre az evangélizációs alkalomra. Stuart Jakab testvér szolgálatát Ungár Aladár tolmácsolta és az ige a következő volt: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan akik megfáradtatok, és megterhelttetek, és én megnyugosztalak titeket.” (Mt. 11:28.) Mivel Lali bácsi ebben az időben egy nagyon megfáradt és nyugtalan ember volt, harcolva az élet terheivel, félve a háború borzalmaitól stb., úgy érezte, hogy az ige egyenesen neki szól. Amikor elhangzott a kérés, hogy emeljék fel a kezüket azok akikhez szólt az Ige, ő úgy felemelte a kezét, hogy elfelejtette letenni és Ungár Aladár szólt neki, hogy már leteheti a kezét. Isten Igéje szólt és hatott, Madarász Lajos átadta életét Jézus Krisztusnak.

1940. június 29-én, Miskolcon összeházasodtak. Id. Szabó Dániel református lelkipásztor adta őket össze, mivel a gyülekezet olyan kicsi volt, hogy akkor még nem volt gyülekezeti menyegző. Házasságkötésük után Abaújszínán éltek, ahol 3 gyermekük született és a negyedik útban volt, amikor is 1944 decemberében a háború miatt ott kellett hagyniuk mindenüket és elkerültek Miskolcra. Összesen nyolc gyermekkel áldotta meg őket Isten, melyből egyet hazahívott. A háború alatt sok nehézséget éltek át, amikor Lali bácsit behívták, többször az élete forgott kockán és nem kevésbé a családjáé, akik emberileg védtelenül maradtak otthon. De Isten úgy látta jónak, hogy őt és családját is megőrzi és csodálatosan gondoskodott róluk.

Miskolcon élték életüket, nevelték gyermekeiket és szolgálták Urukat. Lali bácsi a gyülekezet vezetője lett. Történt, hogy erről a hatóságok tudomást szereztek. Az akkori rendszer szerint egy gyülekezetnek egy igehirdetője lehetett, mégpedig az, aki rendelkezett az igehirdetői igazolvánnyal. Az akkori hatóságok szerint a pedagógusi pálya nem volt összeegyeztethető a gyülekezeti igehirdetéssel. Döntés elé állították: vagy a pedagógusi pálya, vagy az igehirdetés. Lali bácsi e döntésétől a gyülekezet további sorsa függött, mivel vezető hiányában be akarták tiltani a gyülekezeti összejöveteleket és e vezető szerepet senki nem merte felvállalni, ismervé a következményeket. Miután elcsendesedett és Isten vezetését kérte, a gyülekezetet választotta. Úgy látta, hogy ott van a helye és a többit pedig Istenre bízta. Nagyon nehéz döntés volt ez, mert, nem csupán önmagáról kellett gondoskodnia, hanem családjáról, azaz hét gyermekéről.

A pártemberek megígérték, hogy ha ragaszkodik döntéséhez, akkor sehol sem tud majd elhelyezkedni és gyermekei az érettségiig sem fognak eljutni tanulmányaikban. 1961-ben ott kellett hagynia a pedagógusi állást az Úr útja miatt, egy vállalatnál kapott állást segéd munkásként 6 Ft-os órabérrel. Tanárként kétszer annyit kapott, mely nem volt nagy jövedelem a 9 tagú családnak, nemhogy a 6 Ft-os órabér. Ő hitte, hogy az Úr meg tudja sokszorosítani azt, amit mi kevésnek gondolunk, és megtapasztalta, megtapasztalták, hogy soha nem maradtak pénz nélkül. Isten csodálatos módon gondot viselt róluk. Az úr indítására testvérek segítettek a családot különböző módon. A tanári, igazgató helyettesi állás után téglákat pakolt, udvart seprtet, mivel nem volt ehhez a munkához szokva, néha vérző kézzel tért haza. Némi idő elteltével a vállalatnál matematikát és fizikát tanított azoknak az embereknek, közöttük az igazgatónak is, akik a vállalaton belül vezető pozíciót töltöttek be, mivel képesítés nélküliek voltak és iskolát kellett végezniük. Az Úr úgy megáldotta ott a munkájában, hogy végül többet keresett, mint pedagógusként. Hosszú évek elteltével Lali bácsi találkozott az utcán azzal az emberrel, aki az Államegyházügyi Hivatal főnöke volt Miskolcon. Tulajdonképpen ő indította el az ügyet, hogy kitegyék az állásából. A találkozásukkor a következőt mondta: „Madarász úr! Becsülöm magát, hogy a legnehezebb helyzetben is állta a szavát és állta a meggyőződését.” Ezt egy kommunista ember mondta egy hívő embernek.

Lali bácsi sokáig volt a gyülekezetünk vezetője, igehirdetője. Habár közösségünkben nincs lelkipásztor, hanem férfitestvérek hirdetik az igét, mégis kimagasló tekintéllyel bírt, akkor is, amikor már nem kellett az állam felé efféle kötelességet teljesíteni. Igei tanítása párosult az őszinte, gyakorlatban megélt hittel. Sokak személyes lelkigondozója volt. Isten a 7 gyermek után 41 unokával és 28 dédunokával áldotta meg. Isten kegyelméből minden gyermeke sikeresen végezte tanulmányait, a pártemberek ígéretei ellenére. Sok evangéliumi kiadványt lektorált (Újszövetség – Vida Sándor fordítás; Lukácsi Vilma – Élő Kövek; Lukácsi Vilma – „Igen Atyám!”; A Békesség Fejedelmének útján stb.). Óriási bölcsességre utal, hogy amikor már idős korára való tekintettel átadta a vezetést fiatalabb, megbízható testvéreknek, utána nem felügyelte a dolgokat, hanem Istenre és a megbízott presbiterekre bízta a közösséget, még olyan dolgokban is, melyekben ő másképp gondolkozott. Természetesen tanácsával, tapasztalatával továbbra is segítette a munkát. Végül 1997-ban az Úr hazahívta. Hálás vagyok Istennek, hogy személy szerint ismerhettem drága Lali bácsit, aki mindig példakép lesz előttem.

17. kép: id. Madarász Lajos, fia, unokája és dédunokája

5. SZEMÉLYES ÉLETEM A KÖZÖSSÉGBEN

Mielőtt a személyes megtapasztalásaimról, szolgálatomról írok, előtte fontos említést tennem arról, hogyan döntöttem az Úr mellett.

Egy református lelkészcsalád ötödik gyermekeként születtem. Miután szüleimtől, környezetemtől kicsi korom óta hallottam az igét, sohasem volt kérdés számomra, hogy valóban létezik-e Isten. Tudtam, hogy Ő van és ismertem az ige üzenetét. Tudtam, hogy bűnös ember vagyok és nekem is Jézus Krisztus megváltására van szükségem. Ennek ellenére fiatalon a világ felé fordultam és próbáltam elfelejteni mindazt, amit ismertem. Félttem Istentől és tudtam, ha meghalok méltán jutok a kárhozatba, mivel elutasítom az Ő kegyelmét. Eljött az idő, amikor döntés elé kellett állnom és átgondolnom a további életemet. Vagy a világi út, vagy az Úr útja. Nem volt könnyű a döntés, mivel nem akartam keresztyén emberré lenni, gondolva, hogy az unalmas élet, nem akartam a magam elképzeléseit feladni, viszont tudtam, hogy az én utamnak kárhozat és már e földi életben a romlás a vége. Nem ismertem a közép utat, tudtam, hogy vagy Isten nélkül vagy vele kell járnom tovább életem útját. Már egy hete gondolkoztam ezen, amikor elkerültem Tóalmásra és ott az egyik igehirdetés révén átadtam életemet Jézus Krisztusnak. Újat kezdtem és szerettem volna teljes szívvel és mindem erőmmel az Urat szolgálni.

A miskolci Testvérgyülekezetbe két bátyám által 1991 novemberébe kerültem. Az első alkalom, amin részt vettem, az egy fiú óra volt.

Fantasztikus hatást gyakorolt rám az ottani légkör és nem kellett sok, hogy megismerkedjek és bekapcsolódjak az akkori ifjúság életébe. 1992-ben bemerítkeztem (ekkor volt az új gyülekezeti házban az első bemerítkezés), majd 93-ban ténylegesen csatlakoztam a gyülekezethez. Ebben az időben többször szolgáltam Tóalmáson tanácsadóként és Dömösön rész vettem különböző szolgálatokban, illetve több olyan programon (mint pl. bibliaiskolai kurzus), melyek segítettek az Ige ismeretében és a hitben való növekedésben. A különböző szolgálatok által mindig épültem. Egy fiatal testvérem példáján, a gyülekezetben lévő több idős testvért látogattam rendszeresen és segítettem nekik, amiben tudtam. Hálás vagyok Istennek életem ezen időszakáért, hiszen idősök felé tett szolgálatom révén megint csak azt tudom mondani, hogy többet kaptam, mint adtam. Ezeknek a testvéreknek a nagy része már haza költözött az Úrhoz. Milyen jó lesz velük találkozni a mennyben, hiszen a nagy korkülönbség ellenére szoros kapcsolatunk alakult ki velük. Sok idős van ma is a közösségünkbe, akik ha már fizikai feladatokat nem végeznek,

de az egyik legfontosabb szolgálatot végzik. Imádkoznak a gyülekezetért, testvérekért és az imaórákon felvetett imatémákért. Nélkülük a közösségünk szegényebb lenne.

Idő teltével a gyülekezeti házban végzett utómunkálatok mellett, az Úr az ifjúság között mutatta meg szolgálati helyemet. Több mint tíz éve szolgálok a gyülekezet ifjúságában, kivéve részem az ifjúsági órák megtartásában, táborok, konferenciák szervezésében és mind abban, amire szükség van. Sokáig foglalkoztam a gyülekezet iratterjesztésével. Gyülekezeten belül és volt alkalom, amikor gyülekezeten kívül árultam az evangéliumi könyveket. A 90-es évek közepén rendszeresen állítottunk fel evangéliumi könyvstandot karácsonyi vásárok idején, sörfesztiválokra és egyéb helyeken. Sok emberrel kerültünk kapcsolatba az iratterjesztés által, Isten megáldotta szolgálatunkat. A közösség támogatását, mellettem állását és a testvérek szeretetét tapasztalhattam meg mind máig. Az ige szolgálatában is részt veszek. Ameddig lehetőségem van rá testvéreimmel együtt keresem mind azt a lehetőséget, munkát, szolgálatot, mely Isten dicsőségére és a gyülekezet épülésére van.

IRODALOM- ÉS FORRÁSJEGYZÉK

- ❖ Lukátsi Vilma: Élő Kövek – Evangéliumi Kiadó, Budapest, 1990.
- ❖ Lukátsi Vilma: „Igen, Atyám!” – Evangéliumi Kiadó, Budapest 1992.
- ❖ id. Madarász Lajos élettörténete – Szakdolgozat, Kiss Eszter 1997.
- ❖ „Emlékezzetek vezetőitekre” – id. Madarász Lajos kézírata
- ❖ „Egy kibeszélhetetlen ajándék” – id. Madarász Lajos kézírata
- ❖ „Az Úrtól lett ez ...” - A Miskolci Keresztyén Testvérgyülekezet kiadványa, Miskolc, 1992. június
- ❖ Élő Gyülekezetek – Evangéliumi gyülekezeti folyóirat
- ❖ A Keresztyén Testvérgyülekezetek hitvallása – Budapest, 1981.
- ❖ A Keresztyén Testvérgyülekezetek hitvallása – Budapest, 2004.
- ❖ Biblia – Károli Gáspár fordítása
- ❖ Biblia – Magyar Bibliatanács Bibliafordító Szakbizottsága, Kálvin János Kiadó, 2000.
- ❖ Személyes beszámolók